ISSN 1829-0469 23001
ISSN 1829-0469 23002
ISSN 1829-0469 23003
ISSN 2579-2687
ԵՐԵՎԱՆԻ ԿՈՄԻՏԱՍԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԿՈՆՍԵՐՎԱՏՈՐԻԱՅԻ ԱՄՍԱԹԵՐԹ

Երևանի Կոմիտասի անվան
Պետական Կոնսերվատորիա
Yerevan Komitas
State Conservatory
Ереванская государственная
консерватория им.Комитаса

ԵՐԱԺԻՇՏ

Լույս է տեսել ISSN 1829-0469 թղթային տարբերակը 2005թ. դեկտեմբերի 25-ից (205, 206, 207)
#1,2,3 հունվար,փետրվար,մարտ 2023

ՆՎԻՐՈՒՄ ԿՈՆՍՏԱՆՏԻՆ ՍԱՐԱՋԵՎԻ ԾՆՆԴՅԱՆ 145-ԱՄՅԱԿԻՆ

Գիտաժողովի մասնակիցները և հյուրերը

5

Ա Ր Ա Մ   Խ Ա Չ Ա Տ Ր Յ Ա Ն Ի   Ծ Ն Ն Դ Յ Ա Ն   1 2 0 - Ա Մ Յ Ա Կ Ը

Հայաստանի պետական սիմֆոնիկ նվագախումբ, դիրիժոր՝ Սերգեյ Սմբատյան

8

Համերգ նվիրված Հայաստանի պետական կամերային նվագախմբի հիմնադրման 60-ամյակին

8

Ռ. Մելիքյանի անվան երաժշտական քոլեջի վերանորոգված լսարանները անվանակոչվել են անվանի երաժիշտների անուններով

ԿԳՄՍ նախարար՝ Ժ. Անդրեասյան և փոխնախարար՝ Ա. Խզմալյան, քոլեջի տնօրեն՝ Վ. Խաչումյան, շրջայց քոլեջում, ներկայացնում են քոլեջի դասախոսները

9

Հայ դաշնակահարներ՝ Մարինա Գևորգյանը և Անահիտ Ներսեսյանը՝ թոռնիկների, դստեր՝ Մարիամ Թահիրյանի և նրա սկեսրոջ՝ Սուսաննա Հունանյանի հետ, Ամստերդամում, համերգից հետո

«Հայաստանի մարգարիտները» դաշնամուրային դուետի գարնանային հնչյունները

9

Ժամանակակից կոմպոզիտորները և կատարողները Գյումրիում

10

Алина Овсепян, Армануш Акопян

“Любимые песни СССР”
(к 100-летию со дня образования Союза Советских Социалистических Республик)

6

ԵՊԿ 100-ամյակին նվիրված հուշամեդալների հանդիսավոր շնորհումը

Սոնա Հովհաննիսյան և Արմեն Մեսրոպյան

Հակոբ Ջաղացպանյան

Սոնա Հովհաննիսյան և Սվետլանա Դավթյան

2021-ին մեծ շուքով նշվեց Երևանի Կոմիտասի անվան պետական կոնսերվատորիայի 100-ամյակը: Այս կապակցությամբ կազմակերպվեցին տարբեր միջոցառումներ, այդ թվում «Արժևորելով անցյալը՝ ստեղծում ենք ապագան» միջազգային երկօրյա գիտաժողովն ու, իհարկե, հանդիսավոր գալա համերգը, որից հետո ԵՊԿ-ում հիմք դրվեց մի ավանդույթի՝ տարվա ընթացքում երկու անգամ պրոֆեսորադասախոսական կազմի ավագ հոբելյարներին շնորհվում է բուհ-ի 100-ամյակին նվիրված հուշամեդալը, որի հեղինակն է գեղանկարիչ, փորագրող Միքայել Մինասովը:

Այսպիսով, հունվարի 30-ի Գիտական խորհրդի նիստում ԵՊԿ ռեկտոր, ՀՀ արվեստի վաստակավոր գործիչ, պրոֆեսոր Սոնա Հովհաննիսյանը 2022 թվականի (հուլիս – դեկտեմբեր ամիսների) հոբելյարներին հանձնեց արդեն ավանդական պարգևը:

Կոմիտասի դրոշմով մեդալը կոնսերվատորիայի յուրաքանչյուր դասախոսին ուղղված թանկ գնահատանքի խորհրդանիշ է:

Նունե Աթանասյան

Սուսաննա Կիրակոսյան և Նունե Մելիք-Վրթանեսյան

Վարվառա Հովհաննիսյան

Երևանի Կոմիտասի անվան պետական կոնսերվատորիայի 2022 թ. լավագույն ուսանողները

Հունվարի 5-ին պաշտոնապես հրապարակվեցին 2022-ի «Լավագույն ուսանող» մրցույթի արդյունքները: «Լավագույն ուսանող» մրցույթի նպատակն է բացահայտել և խրախուսել բուհերի այն ուսանողներին, ովքեր ցուցաբերել են բարձր առաջադիմություն և իրենց առավել ակտիվ են դրսևորել համապատասխան մասնագիտական ոլորտներում: Այսպիսով մրցույթը նպաստում է ուսանողների առաջադիմության բարձրացմանը, խթանում է ուսանողների մասնակցությունը և ձեռքբերումները մասնագիտական ոլորտների աշխատանքներում, ինչպես նաև մրցակցությունը:

Մրցույթն անցակվել է երկու փուլով, 7 ոլորտում՝ բնագիտություն, հասարակագիտություն, հայագիտություն, հումանիտար, բժշկություն, ճարտարագիտություն և մշակույթ-սպորտ:

Ուսանողների անվանական կրթաթոշակների տրամադրման այս տարվա մրցույթում հաղթող են ճանաչվել 33 ուսանող: Մրցույթի մրցանակային ֆոնդը կազմել է 12 միլիոն դրամ: 1-ին տեղը զբաղեցրել են 13 ուսանող, որոնց կշնորհվի 458.000-ական դրամ, 2-րդ տեղը՝ 12 ուսանող, որոնք կստանան 348.000-ական դրամ, իսկ 3-րդ հորիզոնականը զբաղեցրած 8 ուսանողին կշնորհվի 233.000-ական դրամ կրթաթոշակ:

Մրցույթն անցկացվել է ներբուհական և միջբուհական (հանրապետական) փուլերով, բակալավրականի ու մագիստրոսականի կրթական ծրագրերով:

Հաղթած ուսանողներից վեցը ներկայացնում են մշակույթի ոլորտը, որից երկուսը Երևանի Կոմիտասի անվան պետական կոնսերվատորիայի ուսանողներ՝ քանոնահար Անահիտ Հարությունյանն ու դաշնակահար Շահանե Աղաքարյանն են:

* * *

Երևանի Կոմիտասի անվան պետական կոնսերվատորիայի բակալավրականի 3-րդ կուրսի ուսանող, քանոնահար Անահիտ Հարությունյանի երաժշտական ուղին սկսվեց 7 տարեկանից Ավետ Տերտերյանի անվան երաժշտական դպրոցից: Նրա առաջին ուսուցիչն էր Նունե Նավասարդյանը: Այնուհետև Անահիտը սովորեց Երևանի Առնո Բաբաջանյանի անվան պետական երաժշտամանկավարժական քոլեջում Արմինե Հարությունյանի մասնագիտական դասարանում: Երաժշտական դպրոցում ուսման տարիներից սկսվեց Անահիտի կատարողական կյանքը՝ նա հանդես է եկել համերգներով և մասնակցել է մրցույթների:

Այսօր Անահիտը Կոնսերվատորիայի լավագույն սաներից է: Նա սովորում է «Հայ ավանդական երաժշտության կատարողական արվեստի ամբիոն»-ում քանոնի հայկական կատարողական դպրոցի նորագույն պատմության երախտավոր, ՀՀ վաստակավոր մանկավարժ, ԵՊԿ պրոֆեսոր Ծովինար Հովհաննիսյանի մասնագիտական դասարանում և շարունակում է ակտիվ ստեղծագործական կյանք վարել: 2021-ին ԱՊՀ երկրների Դելփյան միջազգային խաղերում, 18-25 տարիքային խմբում նա նվաճել էր առաջին տեղը՝ արժանանալով ոսկե մեդալի: Միջազգային մրցույթներում նվաճած մրցանակների մեջ նա արժևորում է ոչ թե սեփական հաղթանակներն այլ ընկալում է դրանք որպես Հայաստանին ու հայ մշակույթին տրված բարձր գնահատական:

Որպես կատարող Անահիտը հանդես է գալիս Նարեկացի արվեստի միության «Նովա» ազգային գործիքների անսամբլի կազմում: Այս ամենը նա համատեղում է նաև մանկավարժական գործունեության հետ: Վարում է քանոնի մասնագիտական դասարանը Ջովունու երաժշտական դպրոցում, որն այսօր տնօրինում է Նունե Նավասարդյանը: Նաև ղեկավարում է ազգային գործիքների 12 հոգանոց անսամբլը հարազատ Ավետ Տերտերյանի անվան երաժշտական դպրոցում:

Կատարողական, ինչպես նաև մանկավարժության ասպարեզում իր համար օրինակ է ծառայում Ծովինար Հովհաննիսյանի կերպարը: *«Նրա նորարարությունների շնորհիվ նոր սերունդը մեծ խանդավառությամբ է մոտենում քանոնին, որն այնքան ժամանակակից ու համահունչ է այսօրվա ամենատարբեր հրամայականներին»*, - համոզված է Անահիտը:

Անահիտը վստահ է, որ ազգային գործիքներից յուրաքանչյուրը պետք է մնա երիտասարդ, ինչը հնարավոր է միայն ընդլայնելով դրանց արտահայտչական հնարավորությունները: Գործիքը պատրաստող վարպետների որոնումների արդյունքում այսօր քանոնը ստանում է ավելի մեծ ձայնածավալ ու տարբերվող հնչողություն: Այդ գործում մեծ ներդրում ունի Անահիտի քանոնի վարպետը՝ Ապրես Վանոյանը, ում պատրաստած գործիքները առանձնանում են հնչողության մաքրությամբ ու ավելի ընդգրկուն ձայնածավալով:

Անահիտ Հարությունյան

Այսօր քանոնն ամենասիրված ազգային նվագարաններից է, որը մեծ ճանաչում է ստացել նաև Հայաստանի սահմաններից դուրս: Այն լայնորեն կիրառվում է որպես մենակատար և անսամբլային գործիք: Քանոնի հարուստ նվագացանկը ընդգրկում է միջնադարյան նմուշների, ժողովրդական և աշուղական մեղեդիների փոխադրումներ ու մշակումներ, ինչպես նաև դասական երաժշտությանը հատուկ մեծ ու փոքր կտավի կոմպոզիտորական ստեղծագործություններ: Օրինակ՝ Սուրամ Շահբազովի շնորհիվ ստեղծվեց հանրաճանաչ դասական ստեղծագործությունների փոխադրությունների ժողովածուներ: Նվագացանկը ընդլայնվեց նաև ջազային հետաքրքիր կոմպոզիցիաների փոխադրություններով: Օրինակ՝ Ծովինար Հովհաննիսյանի կողմից կատարած Հ. Ռոջերսի «Բլյուզ և Ռոքն ռոլ»-ի, Լիլիթ Գևորգյանի և Սուսաննա Մանասերյանի՝ Փոլ Դեսմոնդի «Թեյք ֆայվ»-ի փոխադրումը և այլն: Այս շարքում նշենք նաև Անահիտի գործերը: Նարեկացի արվեստի միության «Նովա» ազգային գործիքների անսամբլի համար նա գործիքավորել է մի շարք ստեղծագործություններ, որոնցից նշենք Առնո Բաբաջանյանի «Չքնաղ երազ» և *ABBA*-ի *«Happy New Year»* երգերը:

5

Կոչումով երաժիշտ
Մեծ արվեստագետը 90 տարեկան է

2022-ի դեկտեմբերի 16-ին լրացավ մեծ ռուս կոմպոզիտոր, դաշնակահար և մանկավարժ, ԽՍՀՄ ժողովրդական արտիստ Ռոդիոն Շչեդրինի ծննդյան 90-ամյակը: Շչեդրինի երաժշտությունը ծավալուն է իր գաղափարներով: Նա գրել է օպերաներ, բալետներ, խոշոր կտավի սիմֆոնիկ և կամերային ստեղծագործություններ (վոկալ և գործիքային): Երկարատև ստեղծագործական ուղու ընթացքում կոմպոզիտորը դիմել է XX դարին հատուկ երաժշտական տեխնիկաներին՝ դոդեկաֆոնիա (Երկրորդ դաշնամուրային կոնցերտ), սոնորիկա և 12-տոնային շարք (Երկրորդ սիմֆոնիա), պուանտիլիզմ («Հնչյունի երկրաչափություն» կամերային նվագախմբի համար), ալեատորիկա (Երրորդ դաշնամուրային կոնցերտ): 1970-ականներին Շչեդրինը ստեղծում է նեոռոմանտիկական երկեր («Աննա Կարենինա» բալետը և նույն բալետի թեմաներով գրված «Ռոմանտիկական երաժշտություն» նվագախմբային սյուիտը, Չորս խմբերգ Ա. Վոզնեսենսկու խոսքերով), 1980-ականներին ի հայտ են գալիս նեոկլասիցիստական ստեղծագործությունները (կամերային նվագախմբի համար գրված «Երաժշտություն Կյոտեն քաղաքի համար» և «Սոնատ-արձագանք» մենակատար ջութակի համար):

Կոմպոզիտորի հոբելյանի կապակցությամբ անցկացվեցին մի շարք միջոցառումներ: Հուլիսին Շվեյցարիայում կայացած «Verbier» փառատոնը նվիրված էր կոմպոզիտորի 90-ամյա հոբելյանին: Փառատոնի բացմանը հնչեց Շչեդրինի Դաշնամուրի և նվագախմբի համար N 2 Կոնցերտը (դիրիժոր՝ Ջանանդրեսա Նոզեդա, դաշնակահար՝ Աննա Ֆյոդորովա): Իսկ դեկտեմբերին կոմպոզիտորի հոբելյանը նշեցին նաև Ռուսաստանի երկու մայրաքաղաքները:

Մոսկվայի ֆիլհարմոնիայի բարի ավանդույթներից է Շչեդրինի հոբելյանական երեկոների անցկացումը: 2007-ից սկսած հինգ տարին մեկ դրանք անցնում են Չայկովսկու անվան համերգասրահում: 2022-ի դեկտեմբերի 16-ին, ի պատիվ կոմպոզիտորի հոբելյանի, այստեղ հանդես եկան Մարիինյան թատրոնի սիմֆոնիկ նվագախումբը Վալերի Գերգիևի ղեկավարությամբ, ինչպես նաև «Օրփեոս» ռադիոյի «Խմբերգային երգեցողության վարպետներ» ակադեմիական մեծ երգչախումբը և դաշնակահար, Ռուսաստանի ժողովրդական արտիստ Դենիս Մացուևը: Համերգին հնչեցին կոմպոզիտորի այցեքարտը դարձած ստեղծագործությունները՝ «Կարմեն-Սյուիտ»-ը, «Չարաճճի չաստուշկաներ»-ը, «Դրոշմած հրեշտակը» ***(“Запечатленный ангел”)*** ռուսական պատարագը, «Սապատավոր ձիուկը» ***(“Конек–Горбунок”)*** բալետից սիմֆոնիկ սյուիտը և Դաշնամուրի և նվագախմբի համար No. 2 կոնցերտը:

Եվ իհարկե, հետ չմնաց նաև Սանկտ Պետերբուրգը: Մարիինյան թատրոնը՝ կոմպոզիտորի ստեղծագործության հիմնական հանրահռչակողը, պատրաստել էր երաժշտական նվիրում՝ դեկտեմբերի 10-24 կազմակերպվեց համերգաշար, որի ընթացքում կատարվեցին Շչեդրինի հայտնի ստեղծագործությունները, որոնց մեծ մասը կարելի է լսել միայն Մարիինյան թատրոնում, իսկ որոշ գործերը գրվել էին հատուկ թատրոնի և նրա գեղարվեստական ղեկավար՝ Վալերի Գերգիևի համար: Այս օրերին կատարվեցին կոմպոզիտորի օպերաները՝ «Ոչ միայն սեր», «Մեռած հոգիներ», «Հրապուրված ճանապարհորդը» ***(“Очарованный странник”)***, «Ձախլիկը» **(“Левша”)**, «Սուրբ Ծննդյան հեքիաթ» ***(“Рождественская сказка”)***, «Բոյարուհի Մորոզովա» (համերգային կատարում), բալետներ՝ «Կարմեն-սյուիտ», «Սապատավոր ձիուկը» , «Աննա Կարենինա», ինչպես նաև Կոնցերտ No. 1 սիմֆոնիկ նվագախմբի համար «Չարաճճի չաստուշկաներ», «Պոետորիա»-ն Ա. Վոզնեսենսկու խոսքերով և մի շարք գործիքային և վոկալ ստեղծագործություններ:

2022-ին Ռոդիոն Շչեդրինի հոբելյանին ընդառաջ «Կոմպոզիտոր» հրատարակչությունում լույս տեսավ անվանի երաժշտագետ Վալենտինա Խոլոպովայի «Կենտրոնով անցնող ուղին: Կոմպոզիտոր Ռոդիոն Շչեդրին» ***(“Путь по центру. Композитор Родион Щедрин”)*** մենագրության երկրորդ հրատարակությունը: Այն նկատելի հավելումներով: Մենագրությունը առաջին անգամ տպագրվել էր 2000-ին և ունեցել էր մեծ արձագանք արտասահմանում: 2002-ին հայտնի Schott Music հրատարակչությունում լույս էր տեսել գրքի գերմաներեն թարգմանությունը՝ *«Der Weg im Zentrum. Annaherungen an den Komponisten Rodion Shchedrin»:*

Կոմպոզիտորը Մոսկվայի Չայկովսկու անվան կոնսերվատորիայի շրջանավարտ է: Այստեղ նա սովորել է երկու մասնագիտությամբ՝ որպես դաշնակահար Յակով Ֆլիերի և որպես կոմպոզիտոր Յուրի Շապորինի մասնագիտական դասարաններում: Կոնսերվատորիան փայլուն ավարտելուց հետո կոպմոզիտորը շարունակել է ուսումը Շապորինի մոտ ասպիրանտուրանտուրայում: Ուսման տարիներին գրված ստեղծագործություններից կարելի է առանձնացնել Առաջին սիմֆոնիան, որը արժանացել է մրցանակի կոնսերվատորիայի կողմից կազմակերպած մրցույթում:

Արդեն իսկ վաղ շրջանի ստեղծագործություններում

Մայա Պլիսեցկայա և Ռոդիոն Շչեդրին

նկատելի է կոմպոզիտորի ձեռագրի անհատականությունը, որը արտահայտվել է առաջին հերթին ֆոլկլորային նյութի հարմոնիկ և ռիթմիկ հնարների յուրահատուկ օգտագործման, նախորդ սերնդի կոմպոզիտորիների կողմից քիչ մշակված չաստուշկա ժողովրդական ժանրին դիմելու մեջ: Հատկապես նշենք Առաջին դաշնամուրային կոնցերտը և ըստ Պ. Երշովի հեքիաթի գրված «Սապատավոր ձիուկը» բալետը: Այս ստեղծագործություններում ի հայտ է գալիս կոմպոզիտորի արվեստին հատուկ երաժշտական հումորը:

1960-ականների սկզբին կոմպոզիտորը գրում է երկու խոշոր կտավի ստեղծագործություն՝ Ս. Անտոնովի պատմվածքների մոտիվներով «Ոչ միայն սեր» օպերան և «Չարաճճի չաստուշկաներ» կոնցերտ սիմֆոնիկ նվագախմբի համար: Ժողովրդական չաստուշկաները հիմք ծառայեցին ինչպես օպերայի, այնպես էլ կոնցերտի ստեղծման համար:

1960-ականների վերջին 1970-ականների սկզբին նկատվում են Շչեդրինը անդրադառնում է նորարարական հնարներին, որոնք միաձուլվելով ազգային տարրերի հետ ստեղծում են կոմպոզիտորի յուրահատուկ գրելաոճը:

Այս տարիներին նա գրում է «Կարմեն-սյուիտ» բալետը, որը իրենից ներկայացնում է Ժորժ Բիզեի հռչակավոր օպերայի ազատ տրանսկրիպցիան, Անդրեյ Վոզնեսենսկու խոսքերով «Պոետորիա»-ն, «Աննա Կարենինա» բալետը,

ինչպես նաև նշանակալի դաշնամուրային երկեր՝ 24 պրելյուդ և ֆուգա, Պոլիֆոնիկ տետր:

1977-ին կոմպոզիտորը գրեց XX դարի համաշխարհային երաժշտաթատերական նշանակալի ստեղծագործություններից մեկը՝ «Մեռած հոգիներ» օպերան ըստ Ն. Գոգոլի: Իսկ 1980-ականները նշանավորվեցին *a cappella* երգչախմբի համար գրված խոշոր երկերի ստեղծմամբ: Այս գործերի երաժշտությունը նույնպես կապված է ռուսական ազգային երաժշտական ավանդույթների հետ՝ ժողովրդական և հոգևոր (հինավուրց զնամենային երգեցողություն և զանգերի հնչողություն): Սակայն երաժշտական լեզուն բարդացված է: Շչեդրինն օգտագործում է XX դարին բնորոշ երգեցողության հնարներ՝ երգչախմբային կլաստերներ, սոնորիկա, ալեատորիկա: Նշենք Տողեր «Եվգենի Օնեգին»-ից շարքը, «Պուգաչովի մահապատիժը» երգչախմբային պոեմը, «Դրոշմված հրեշտակը» ռուսական պատարագը և այլն:

1980-1990-ականների ստեղծագործական գործունեության ուղղությունը ինքը կոմպոզիտորը բնորոշում է իբրև «պոստավանգարդային»: Շչեդրինի համար պոստավանգարդը՝ կոմպոզիտորական տեխնիկայի բնագավառում ցանկացած սահմանափակումների բացակայությունն է և ցանկացած տեխնիկական հնարների օգտագործումը ամենապարզից մինչև ամենաբարդը: Ավելացնենք որ կոմպոզիտորի համար բացակայում են նաև ժանրային սահմանափակումները: Այս տարիների ստեղծագործությունների դասակարգումը պայմանական է: Նշենք՝ «Ռուսական լուսանկարներ»-ը, «Ռուսական գավառական կրկեսների հինավուրց երաժշտություն»-ը նվագախմբային կոնցերտը, «Ինքնադիմանկար» նվագախմբային վարիացիաները:

1990-ականների սկզբից Ռ. Շչեդրինը և Մ. Պլիսեցկայան բնակություն են հաստատում Մյունխենում: Իսկ 2000-ականներին ստեղծվում են երրորդ Սիմֆոնիան, «Լոլիտա», «Բոյարուհի Մորոզովա», «Ձախլիկը», «Սուրբ Ծննդյան հեքիաթ» օպերաները, Կոնցերտ հոբոյի և նվագախմբի համար, «Ռոմանտիկ նվիրում» կրկնակի կոնցերտը և այլն: Կոմպոզիտորի ստեղծագործական կյանքը մինչ օրս շարունակվում է:

Չայկովսկու շքանշանը

«Ռուսական երաժշտական ընկերությունը» (ՌԵԸ) 2022-ին սահմանել է Չայկովսկու շքանշանը, որը շնորհվելու է ռուսական դասական երաժշտության ոլորտում ունեցած մեծ վաստակի համար: Առաջին շքանշանը ստանալու պատիվը ստանձնեց Ռոդիոն Շչեդրինը: Դեկտեմբերի 15-ին, ՌԵԸ խորհրդի նախագահ Վլադիսլավ Շեստակովը Մարիինյան թատրոնի նոր բեմում, «Ձախլիկը» օպերայի կատարումից անմիջապես հետո հանձնեց թատրոնի գեղարվեստական ղեկավար և տնօրեն Վալերի Գերգիևին շքանշանը, որը հետագայում նա անձամբ կփոխանցեց հոբելյարին:

Եվ առանձին նշենք, որ «XXI-րդ դարի հեռանկարներ» IX միջազգային երաժշտական փառատոնի շրջանակներում 2008-ի հունիսի 11-14-ը, Երևանում անցավ «Շչեդրինի օրերը Հայաստանում» համերգաշարը: Այս առիթով Հայաստան էր ժամանել հենց ինքը՝ կոմպոզիտորը՝ կնոջ՝ բալետի լեգենդար պարուհի Մայա Պլիսեցկայայի հետ: Այս հինգ համերգի ընթացքում կատարվեցին Շչեդրինի ինչպես խոշոր, այնպես էլ փոքր կտավի մի շարք ստեղծագործություններ. կոնցերտ N1 սիմֆոնիկ նվագախմբի համար «Չարաճճի չաստուշկաներ», Կոնցերտ դաշնամուրի և նվագախմբի, մենակատար գործիքի և լարային նվագախմբի համար կոնցերտները (ջութակի, դաշնամուրի, թավջութակի), «Կարմեն-Սյուիտ», «Դրոշմած հրեշտակը», «Բալալայկա» սոլո ջութակի համար, Սոնատ թավջութակի և դաշնամուրի համար, «Երեք ուրախ պիես» եռյակի համար, «Համլետ» բալլադ թավջութակահարների անսամբլի համար և այլն:

Համերգներին մասնակցեցին հայտնի երաժիշտներ՝ Նիկիտա Բորիսոգլեբսկին (ջութակ), Դավիթ Գերինգասը (թավջութակ), Եկատերինա Մեչետինան (թավջութակ), ինքը Ռոդիոն Շչեդրինը (դաշնամուր), ինչպես նաև Հայաստանի պետական ֆիլհարմոնիկ նվագախումբը (դիրիժոր՝ Դավիթ Գերինգաս), «Սերենադ» կամերային նվագախումբը (գեղարվեստական ղեկավար և գլխավոր դիրիժոր Էդուարդ Թոփչյան) և «Հովեր» պետական կամերային երգչախումբը (գեղարվեստական ղեկավար և դիրիժոր Սոնա Հովհաննիսյան):

Սույն հոդվածին հարմար գտանք կցել Հայաստանի կոմպոզիտորների և երաժշտագետների անունից կոմպոզիտորին ուղված շնորհավորական նամակը և արվեստագիտության դոկտոր, ԵՊԿ պրոֆեսոր Սվետլանա Սարգսյանի հոդվածը:

“Запечатленный ангел”

Произведения разных жанров, составившие программу Дней Щедрина в Армении, дали ереванскому слушателю возможность оценить диапазон творчества выдающегося русского композитора. Исполнение одного из наиболее значительных произведений Родиона Щедрина – “Запечатленного ангела” для смешанного хора, флейты и солирующих голосов, – ереванская премьера которого состоялась в Доме камерной музыки, стало, с нашей точки зрения, кульминацией Дней.

“Запечатленный ангел”, названный Щедриным русской литургией, был вдохновлен одноименной повестью Н. Лескова, в которой восстановление на оскверненной иконе образа ангела Господня символизирует нетленность веры. Созданное 20 лет тому назад, это произведение вошло в золотой фонд русской духовной музыки XX века (Государственная премия России 1992), став одним из исповедальных произведений композитора.

Действительно, “Запечатленный ангел” оказал сильнейшее воздействие на переполненный слушателями зал. Высокие художественные достоинства музыки Щедрина, *“пропитанные песнопениями православной церкви, наследуют богатый опыт русских композиторов, благодаря чему произведение воспринимается как достойное продолжение национальной духовной традиции”.*

Однако музыкальная особенность литургии Щедрина заключается в объединении церковного характера с народным, выраженным в широком использовании флейты (в оригинале – свирели). Флейтовые наигрыши, напоминающие пастушеские импровизации, и даже самостоятельная пятая часть для флейты соло (ее партию исполнял опытнейший музыкант Тигран Геворкян) сообщили музыке Щедрина природную свежесть.

4

Կոչումով երաժիշտ Մեծ արվեստագետը 90 տարեկան է

3

Одновременно с тем через флейту композитор выразил свойственную русской литературе, живописи затаенную печаль.

Новаторство девятичастной литургии Щедрина не только в объединении музыки пространства церкви и за ее пределами. Повествуя о христианских истинах, композитор не отказался от использования приемов современной звуковой выразительности. В хоровой партии он имитирует различные колокольные звоны (это не только голос, но и удар ногой об пол, сопровождаемый хлопком), что оказывает сильное психологическое воздействие.

Ռոդիոն Շչեդրին և Դենիս Մացուև
Родион Щедрин и Денис Мацуев

Разнообразно содержание музыки Щедрина. Рядом с фрескообразными крайними и третьей частью (в памяти непроизвольно всплывает рублевская “Троица”), в четвертой и шестой частях – “храм весь осквернен” – звуковая картина создавала зримое ощущение трепета перед “Страшным днем судным”. А две молитвенные части с традиционно литургическими текстами просветляли, возвышали. Соло детского голоса–дисканта – очищающее и безыскусно красивое – умиротворяло. Маленькая певица Амалия Торосян из детского хора “Спегани” в белом ангельском одеянии во многом этому способствовала. Свое глубокое впечатление музыка Родиона Щедрина оказала благодаря замечательному исполнению камерного хора “Овер”, в содружестве с приглашенными певцами из других хоровых коллективов, под художественным руководством Соны Оганнисян. Дисциплина и совершенствование вокальной техники обеспечили этому хору хорошую репутацию и признание в разных странах. Разнообразный репертуар хора “Овер”, часто ориентируемый на современную музыку, обновляя хоровую палитру, способствует включению произведений различной стилистики.

После недавнего успеха в интерпретации духовных сочинений Кшиштофа Пендерецкого исполнение литургии “Запечатленный ангел” Родиона Щедрина стало свидетельством новой ступени мастерства, в конечном итоге обогащающего наше исполнительское искусство.

СВЕТЛАНА САРКИСЯН
доктор искусствоведения

Высокочтимый, глубокоуважаемый
Родион Константинович!

Союз композиторов Армении и присоединившиеся к нам многочисленные музыканты Республики сердечно приветствуют Вас по случаю славного юбилея — 90-летия! Ваше имя давно стало синонимом редчайшего музыкального таланта, объединившего все сферы композиторской деятельности. И во всех этих сферах в течение многих десятилетий Вами были созданы произведения, вошедшие в золотой фонд музыкального искусства. Трудно найти другого современного композитора — не только в России, — который бы так остро и чутко ощущал контекст эпохи с ее вызовами в области культуры, ответственность перед великими традициями прошлого, перед наследием нации, а также значение нравственной платформы художника. В силу этого, несмотря на многообразие творческих и стилистических решений, Вашу музыку характеризует главное качество — ее высокая духовность, присущая произведениям разных форм и жанров.

Для всех армян остаются памятными Ваши, вместе с незабываемой Майей Михайловной Плисецкой, приезды в Армению, творческие контакты с деятелями искусств Армении, с музыкантами-исполнителями, подарившими ереванским слушателям свое прочтение Ваших замечательных произведений. Одно их них — кантата «Запечатленный ангел» в исполнении Камерного хора «Овер» под руководством Соны Оганнисян. Для ереванцев также памятно исполнение «Кармен-сюиты» на гала-концерте Камерного оркестра Армении под руководством Арама Карабекяна в 2006 году в храме «Звартноц» (VII в.) с участием французского хореографа и танцовщицы Аиды Амирханян и ансамбля перкуссионистов из Армении и Греции.

Дорогой Родион Константинович, желаем Вам крепкого здоровья, долгих лет жизни, ибо Ваше присутствие становится своеобразным камертоном для музыкантов всего мира.

СВЕТЛАНА САРКИСЯН
доктор искусствоведения

Валентина Холопова: “Путь по центру. Композитор Родион Щедрин”

В 2022 году в Издательстве “Композитор” вышло второе издание монографии Валентины Николаевны Холоповой “Путь по центру. Композитор Родион Щедрин”, приуроченное к 90–летию Родиона Константиновича. Ниже приводим статью автора по поводу книги в газете “Музыкальное обозрение”.

В данной книге освещено его творчество. Произведения рассмотрены в хронологическом порядке, с указанием дат написания и первого исполнения. Приводятся в книге некоторые необходимые биографические сведения, дается оценка музыкально–общественной и музыкально–литературной деятельности

Еще на заре туманной юности Родион Щедрин заявлял: главное для композитора – иметь собственный путь в искусстве. И сполна осуществил для себя эту установку: в настоящее время он – один из самых известных и исполняемых российских композиторов во всем мире (точнее, один из двух, наряду с Софией Губайдулиной, но все же его известность – наивысшая). К его 90–летию московское издательство “Композитор” выпустило второе издание моей книги “В. Холопова. Путь по центру. Композитор Родион Щедрин” (М., 2022, 452 с., с илл.).

Дорога оценка ее со стороны Майи Михайловны Плисецкой (а она всегда говорит прямо – то, что думает). Приведу ее бесценные слова: “Книга прекрасно оформлена. Вы хорошо пишете, и Вас так интересно читать. Это большая Ваша победа. Говорю Вам совершенно искренне. Не многовато ли там меня? Можете спать совершенно спокойно. Книга будет иметь большой резонанс, также и за границей – я уверена”.

Насчет резонанса за границей могу сказать, что в 2002 году знаменитым издательством Шотт был выпущен ее перевод на немецкий: “Der Weg im Zentrum”. И это, считаю, немаловажно – ведь Щедрин и живет все это время в Германии.

Между первым и вторым изданием моей монографии прошло 22 года, и мне досталось немало работы: мой герой создал за это время 25 сочинений, включая 4 оперы! И какие – все они были поставлены, в первую очередь Мариинским театром под руководством В. А. Гергиева. И все – на либретто самого Щедрина. Назову их: “Очарованный странник” (по рассказу Н. Лескова), “Боярыня Морозова” (по русским житиям), “Левша” (по Н. Лескову) “Рождественская сказка” (по Б. Немцовой). То, что все они написаны на русское слово, хотя композитор владеет немецким и английским, – это его стойкая личная творческая установка. По творчеству русских писателей им созданы и все другие оперы, также балеты, за единственным исключением – “Кармен–сюита”, которая стала дарением великой супруге, Майе Плисецкой, ощущавшей себя в этом образе. А произведения для хора и вокала соло? Конечно же, тут строят “предмузыку” исключительно русские поэты и писатели: А. Пушкин, Л. Толстой, О. Мандельштам, Д. Бурлюк, А. Твардовский, А. Вознесенский и так до конца. Есть даже примечательное сочинение для виолончели с фортепиано – “Бельканто на русский лад”. И ведь виртуозные колоратуры в его операх и вокальных циклах – также “бельканто на русский лад” . Если сравнивать с композиторами его поколения, ныне, как и он, уже классиками отечественной музыки, – А. Шнитке, С. Губайдулиной, Э. Денисовым, – то он позиционируется как композитор, самый укорененный во всей русской культуре и прославляющий ее в настоящее время во всем мире. Скажу несколько публицистически: всем бы нам надо быть такими патриотичными, как живущий в Мюнхене композитор Щедрин.

Теоретическая проблема, которая все время для меня стояла, – его соотношение с современным авангардом и классической традицией. Ведь начинал Щедрин с инкрустации частушек, которыми оркестровые музыканты возмущались и даже не хотели играть. Но если сейчас не брать самоновейшие мультимедиа, жестомузыку и гово– рить только о звуковом искусстве времени Щедрина, то в музыке критерием новизны остается состояние звуковысотной системы. Точный анализ показывает, что музыка Щедрина сполна основывается на последовательном использовании 12–ступенной системы, которая и характеризует принадлежность композитора к эпохе второй половины XX–начала XXI веков. Но она у него не безликая, а организованная смыслово и даже нравственно. Так, в оперных сюжетах положительные герои заметно наделяются диатоникой – как Боярыня Морозова, Аввакум, – а в отрицательных ситуациях – как пытки – максимально активизируется хроматика. Однако любая диатоника у него в абсолютной мере дополняется хроматикой в побочных голосах, из–за чего ни один момент его музыки не звучит традиционалистски.

И Щедрин в своих композициях – поразительный изобретатель. Так, для динамики крупных оперных сцен он придумал новаторские ритмоостинатные формы, длительностью в 20, 50 и даже 150 тактов (в “Очарованном страннике”), каких еще не было ни в русской, ни в зарубежной музыке. Для обогащения освежающей слух тембрики применил занятную игру на мундштуке трубы и валторны, хоровое glissando, пение голосами альтистов оркестра песни “Очи черные” вместе с их игрой, звучание аплодисментов, ввел инструмент “пила”, ветровую машину, звук пароходного гудка, милицейский свисток и даже… собачий лай – в “Приключениях обезьяны”, где записал в партиях ударников “Гав! Гав!”. В науке о музыке не хватает эстетических терминов, чтобы определить род такого новаторства – гипперреализм, натурализм?

Творчество Щедрина выдвигает и такую эстетическую проблему, какая еще не была разработана в российском музыковедении, – смеховая культура. Она основательно разработана крупными отечественными литературоведами применительно к французской и древнерусской литературе. Что видим у Щедрина? “Озорные частушки” для оркестра, “Юмореска” для фортепиано, “Балалайка” для скрипки без смычка, сатирическая кантата “Бюрократиада”, музыка к “Мистерии–буфф” по В. Маяковскому, драматический фрагмент “Москва–Петушки” по В. Ерофееву, опера “Мертвые души” по Н. Гоголю. Названная эстетика подталкивает Щедрина ко множеству остроумных изобретений в музыкальном языке, которые были частично названы. И здесь он родственен той же линии у И. Стравинского, С. Прокофьева, Д. Шостаковича.

И особенно значима в его творчестве этико–философская установка, связывающая его с великой русской классической литературой, – высота нравственности. Так, в “Рождественской сказке” явственно противопоставлены Злыдня и Замарашка, а в трагических операх “Левша” и “Боярыня Морозова”, где герои погибают, их нравственную правоту композитор воплощает путем выведения финалов в сверхземную сферу со звучанием церковных молитв.

Произведения Родиона Константиновича Щедрина уже прочно вошли в российскую и мировую культуру. И его творческая судьба представляется олицетворением удачи. Но Петр Первый говорил: “Удача дается умом”.

ВАЛЕНТИНА ХОЛОПОВА
доктор искусствоведения
https://muzobozrenie.ru/valentina–holopova–svoej–o–knige–kompozitor–rodion–shhedrin–put–po–centru/

ՆՎԻՐՈՒՄ ԿՈՆՍՏԱՆՏԻՆ ՍԱՐԱՋԵՎԻ ԾՆՆԴՅԱՆ 145-ԱՄՅԱԿԻՆ

1

Հայաստանի կառուցման 1930-1950-ական թվականներին չկար երաժշտական կուլտուրայի մի բնագավառ, ուր հանդես չգար մեծանուն դիրիժոր ու այդ տարիների ԵՊԿ ռեկտոր Կոնստանտին Սարաջևի եռանդուն մասնակցությունը: Այսօր նրա անունն է կրում կոնսերվատորիայի գրադարանը և Ուսանողական սիմֆոնիկ նվագախումբը: Հայտնի է, որ 1935 թ. Կ. Սարաջևի կյանքի վերջին 19 տարիներն անցել են Երևանում: Իր հեղինակավոր ներկայությամբ ու հնարավորությամբ բոլորովին նոր որակ էր բերում Մոսկովյան, Լայպցիգյան կրթական հեղինակավոր դարբնոցներով անցած երաժիշտը, Մոսկվայում կազմակերպած Բրամսյան ու ժամանակակից երաժշտության խմբակների գործուն անդամը, Սոկոլնիկիի ամառային հասարակական համերգների ու Մարջանովի նորաստեղծ «Ազատ թատրոն»-ի գլխավոր դիրիժորը, Սարատովի, Սևաստոպոլի, Մոսկվայի կոնսերվատորիաներում դասավանդած մանկավարժը, Մոսկվայի կոնսերվատորիայում դիրիժորական դասարանի հիմնադիրը, Երևանի կոնսերվատորիայի ռեկտորն ու հայրենական օպերային թատրոնի գլխավոր դիրիժորը: Եղիշե Չարենցի անվ. գրականության և արվեստի թանգարանը և Երևանի Կոմիտասի անվան պետական կոնսերվատորիան՝ Կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարության աջակցությամբ, 2022 թ. նոյեմբերի 3-ին իրականացրեց հայ մեծանուն դիրիժոր և մանկավարժ Կոնստանտին Սարաջևի ծննդյան 145-ամյա հոբելյանին նվիրված գիտաժողովը՝ «Սարաջևյան ընթերցումներ» խորագրով: Այդ օրը, նույն կոնսերվատորիայում բացվեց նաև «Կոնստանտին Սարաջև-145» ժամանակավոր ցուցադրությունը՝ ներկայացնելով կարևոր արխիվային լուսանկարներ, փաստաթղթեր և այլն: Բացման խոսքում ԵՊԿ գիտական գծով պրոռեկտոր արվեստագիտության թեկնածու, դոցենտ Ծովինար Մովսիսյանը

Գիտաժողովը նախագահում են՝ գրականագետ Վահագն Սարգսյանը (Ե. Չարենցի անվան Գրականության և արվեստի թանգարանի տնօրեն, «Հայաստան» հրատարակչության հրատարակիչ) և արվեստագիտության թեկնածու, դոցենտ՝ Ծովինար Մովսիսյանը (ԵՊԿ գիտության գծով պրոռեկտոր)

կարևորեց թանգարանի հետ մասնագիտական երկարամյա համագործակցությունը, ընդգծեց՝ որ հատկապես երաժշտագետները միշտ կապված են Ե. Չարենցի անվ. գրականության և արվեստի թանգարանի կյանքին և այսօր էլ, հաղթահարելով բոլոր խոչընդոտները, համատեղ ուժերով իրականություն դարձրեցին այս կերպ նշելու մեծ հայի հոբելյանը:

ԵՊԿ ռեկտոր Սոնա Հովհաննիսյանը՝ շեշտեց, որ Կ. Սարաջևը ազգային ոսկե պաշարի կարևոր հիմնաքարերից է և, երբ այսօր կոնսերվատորիայի հիմնանորոգման շրջանում թերթում ենք նրա կենսագրությունը, այնտեղից ոգևորության նոր լիցքերով ենք սնվում, ապրում ու զգում մշակութային հիշողությունը: Նորոգումները գաղափարական, ֆիզիկական են և ամենը ոգևորության աղբյուր է: Թերթում ու տեսնում ենք բեթհովենյան 9 սիմֆոնիաների առաջին կատարողին, ժամանակակից երաժշտությունը ջերմեռանդությամբ հնչեցնողին, ժողովրդական կոնսերվատորիայի հիմնադրին և ընդհանրապես առաջին, մեկնարկային գործողություններ իրականացնողին: Շարունակելով զուգահեռների տրամաբանությունը՝ Ս. Հովհաննիսյանն ասաց. *«Հաստատվում է ևս մեկ ճշմարտություն, որ մեկ մարդը շատ բան է ստեղծում: Ներկան միշտ գնահատվում է հետին թվով, այն կարևորում ենք միայն անցնելուց հետո: Թանկ է մեր նախորդների հետ շփումը և պետք է հասկանանք նրա ներկայությունը այսօրվա կյանքի մեջ զգալու կարևորությունը»:* ԵՊԿ 4-րդ հարկում բացված ժամանակավոր ցուցադրության դիզայները՝ Քրիստինե Սարգսյանն է, իսկ ցուցադրության հեղինակը՝ ԳԱԹ երաժշտական բաժնի վարիչ Ցողիկ Բեքարյանը, ով հայտնեց, որ մեծ երաժշտի մեծ կյանքը հարուստ է եղել բարձրաձայնելու արժանի դրվագներով: Նշեց, որ արխիվում եղած հարուստ նյութից Կ. Սարաջևի նման գործչի մասին դժվար էր լուծում տալ ընդամենը չորս վահանակի սահմաններում: «Սարաջևյան ընթերցումներ»-ի ցուցադրությունը դիզայները և հեղինակը ներկայացրել են հոբելյարի կյանքի ու գործունեության կարևոր փուլերով: XX դարի՝ պատմական նոր դարաշրջանի գործիչ, խորհրդային նորագույն դիրիժորական արվեստը կերտող ու դպրոց ստեղծած մանկավարժ, մեր կոնսերվատորիային առաջինը պրոֆեսիոնալ ամուր դիրքերում հաստատող ռեկտորի կերպարի ու գործի ներկայությունը առավելագույնս տեսանելի է Երևանի Կոմիտասի անվ. պետական կոնսերվատորիայում: Հատկապես մեր «Ալմա մատեր»-ի մեծագույն գանձարանում՝ Կ. Սարաջևի անվ. գրադարանում, որի հիմնարար սյունը և պսակն է կազմում մեծ հայի անձնական գրադարանն՝ իր ձեռքով ու գործուն մասնակցությամբ նվիրատվությունը: Նոտաների այդ հավաքածուն, որը, ըստ Կ. Սարաջևի, գնահատվել է 20-30 հազար ռուբլի՝ ոսկով, արժանի ճանաչում ուներ ԽՍՀՄ երաժշտական աշխարհում՝ ինչպես հավաքածուն բովանդակող պարտիտուրների, կլավիրների ու նվագախմբային նյութերի ծավալով ու բազմազանությամբ,

12

Ցուցադրություն՝ ԵՊԿ IV հարկի դահլիճի նախասրահում Ե. Չարենցի անվան ԳԱԹ-ի Կ. Ս. Սարաջևի արխիվի նյութերի հիման վրա, հեղինակ՝ երաժշտական բաժնի վարիչ՝ Ցողիկ Բեքարյան, դիզայներ՝ Քրիստինե Սարգսյան

Երևանի Կոմիտասի անվան պետական կոնսերվատորիայի 2022 թ. լավագույն ուսանողները

2

Բացի այդ պետական քննության համար նա պատրաստում է Արամ Խաչատրյանի «Տոկատ»-ը: Հայտնի ստեղծագործության փոխադրումը երկու քանոնի համար կատարել է Ծովինար Հովհաննիսյանը, իսկ առաջին կատարողներից մեկը կդառնա Անահիտը:

Սակայն պետք չէ մոռանալ, որ ցանկացած ժողովրդական նվագարան հետաքրքիր է առաջին հերթին իր ազգային պատկանելիությամբ, բացահայտելով իր ժողովրդի ինքնատիպությունն ու մտածելակերպը: Հետևաբար՝ ազգային նվագացանկը ցանկացած ժողովրդական նվագարանի կարևորագույն բաղկացուցիչն է: Քանոնի համար արժեքավոր գործեր գրեցին հայ կոմպոզիտորներից շատերը: Մեծ ճանաչում են վայելում Խաչատուր Ավետիսյանի և Ծովինար Հովհաննիսյանի քանոնի համար գրված բազմաթիվ ստեղծագործությունները: Սակայն նրանց կողքին կարող ենք նշել նաև Հայաստանի Կոմպոզիտորների միության անդամ Աննա Գարսոյանի (Անահիտի սոլֆեջոյի դասախոսը քոլեջում) «Աշնանային երգ» ստեղծագործությունը քանոնի և դաշնամուրի համար և ԵՊԿ կոմպոզիցիայի բաժնի ուսանող, Անահիտի համակուրսեցի Կարեն Սարջանյանի «Արևելյան ֆանտազիա»-ն:

Անահիտը մեծ հետաքրքրություն է ցուցաբերում հետազոտական գործունեությանը: Հայ երաժշտական ֆոլկլորագիտության ամբիոնի դոցենտ արվեստագիտության թեկնածու Անահիտ Բաղդասարյանի ղեկավարությամբ 2022-ի նոյեմբերին նա մասնակցել է ԵՊԿ Ուսանողական գիտական ստեղծագործական ընկերության գիտաժողովին՝ ներկայանալով «Ծովինար Հովհաննիսյանի կատարողական դպրոցը» զեկուցումով:

* * *

«Հյուսիսում մի աղջիկ կա նույնպես…» Սերգեյ Եսենինի Շահանեին նվիրված հայտնի բանաստեղծության այս տողով կարող ենք հասնել Հայաստանի հյուսիս՝ Արթիկ, որտեղ ծնվել ու իր մշակույթն է ապրել կոնսերվատորիան ներկայացնող 2022-ի մշակույթի ոլորտի լավագույն ուսանողներից մեկը՝ Շահանե Աղաքարյանը:

Նրա կերպարին չափազանց ներդաշնակ են երգեցիկ ու ասողիկ ուրվագծերը: Նրա խառնվածքին հատուկ է արթուն երազող արտիստի նյարդը: Նրան վստահորեն կարելի է օժտել խելացի ու խորը սանի բնորոշումներով: Իսկ ամենակարևորը՝ բարձր առաջադիմությունը և նախորդ երկու տարիներին ունեցած հաջողությունները՝ *YAMAHA* Եվրոպայի երաժշտական հիմնադրամի կրթաթոշակառու դառնալը և Ամադեուս կոնցերտմայստերների (նվագակցողների) մրցույթի Գրան Պրի-ն բավարարեցին հայտ ներկայացնել ԿԳՄՍՆ հայտարարած անվանական կրթաթոշակների տրամադրման 2022-ի մրցույթին:

Շահանե Աղաքարյանը ԵՊԿ պրոֆեսոր Ռոզա Թանդիլյանի մասնագիտական դասարանի վերջին ներկայացուցիչն է, իսկ եթե հիշեցնենք, որ ուսուցիչը Առնո Բաբաջանյանի ուսանողն է եղել, ապա ավելի է ջերմանում դաշնամուրային այս տոհմի ներկայացուցչի մասին խոսքը:

Շահանեի համար գործիքը ծնված օրվանից է իր հետ ապրել, նա անգամ չի հիշում առաջին հանդիպումը, բայց ընտանիքում կա նրա մանկությունից նրբին մի պատկեր. հյուսիսային Արթիկի մի բնակարանում տեսնում ենք դաշնամուր պարապող երիտասարդ մայրիկին, ով աջ ոտքով գործիքի ոտնակն է սեղմում, իսկ ձախով՝ նորածին Շահանեի օրորոցն է շարժում:

Սկզբից ու մինչև օրս Շահանեն կապված է երգեցողությանը. մասնակցում էր մայրիկի համերգներին, միշտ երգում էր, բայց չէր էլ ցանկանում երաժիշտ լինել: Նա լեզվաբան էր դառնալու, եթե 15 տարեկանում չմասնակցեր Ա. Բաբաջանյանի անվան պատանի դաշնակահարների միջազգային մրցույթին: Հանդիպում է վաստակաշատ մանկավարժ պրոֆեսոր Ռոզա Թանդիլյանին, ում հորդորով շնորհալի աշակերտը սկսում է երաժշտի իր ճանապարհը: Պ. Չայկովսկու անվան ՄՄԵԴ-ում մեծանուն ուսուցչի հանձնարարած ծրագիրը մինչ այդ՝ թեթև ընտրած ստեղծագործություններից հետո չափազանց բարդ էր ու անսպասելի՝ Ս. Ռախմանինովի, Ֆ. Լիստի գործերը հնարավոր եղան յուրացնել միայն աշխատասիրությամբ: Երկու տարի անց Շահանեն արդեն կոնսերվատորիայի ուսանող էր: Այստեղ նրա կատարողական կերպարն ամբողջանում է նաև կոնցերտմայստերական արվեստով, սիրված պրոֆեսորի Սինորա Գյուլբուդաղյանի ղեկավարությամբ դասարանում երգելուց այդպես էլ չհեռացած մենակատար-դաշնակահարը հնարավորություն ուներ մեկտեղել իր երկու մղումները՝ ուսումնական ու համերգային ելույթներ ունենալով երգիչների հետ: *«Մինչև հիմա դժվար եմ ինձ զգում դաշնակահար, ավելի հարազատ է երգչուհին»,* - խոստովանում է Շահանե Աղաքարյանը: Նրան ավելի հոգեհարազատ են վոկալ կամերային արվեստի ներկայացուցիչները՝ անշուշտ բարիտոն Դիտրիխ Ֆիշեր-Դիսկաուն, ավելացնում է ազդող էներգետիկայով ու վոկալ օրենքներից հեռու ձայն ունեցող տենոր Իեն Բոստրիջին: Երաժշտությունը, մասնավորապես Յ. Ս. Բախի մի բեմոլ մինոր Պրելյուդ և ֆուգան (BWV 853) նրան շարժեց դեպի Ա. Տարկովսկու ֆիլմեր, իսկ սպորտասեր Շահանեն սիմֆոնիաներ լսելով իր երազ վազքուղին անցնում է «Երազ» այգու երկայնքով: Ի դեպ, մեր հերոսուհին երաժշտության հետ առնչվող շատ երևույթների բացատրությունները տեսնում է շարժման, դինամիկայի միջոցով… Օրինակ, նշում է, որ իր համար առանձահատուկ դաշնակահար Վլադիմիր Հորովիցը մատներով է փոխանցում էներգիան, այդպես նրա նվագի էմոցիան ծնում է անկրկնելի ձայն-հնչյունը:

Շահանե Աղաքարյան

Շահանե Աղաքարյանն ուսմանը զուգահեռ, իր բնորոշմամբ, «յուրահատուկ զգացողությամբ է» ապրում «Հովեր» պետական կամերային երգչախմբի մասնիկ լինելու ամեն օրը: Նա երբեք չի մտածել, որ կարող էր «Հովեր»-ի կոնցերտմայստերը լինել: Հիշում է, որ իր մուտքը երեք անգամ է եղել. 2018-ի լսումներին երգչախմբի հիմնադիր և խմբավար Սոնա Հովհաննիսյանը գնահատել էր գեղեցիկ ձայնը և խորհուրդ տվել, որ ավելի շատ աշխատի: Հաջորդ անգամ հանդիպեց, երբ ֆեյսբուքյան հարթակում իր կատարումն էր տեղադրել; Հրավիրվեց, նորից լսեցին, սկսեց երգել որպես երգչախմբի ժամանակավոր անդամ, ավելի ուշ ստացավ կոնցերտմայստեր լինելու առաջարկը: Ծնունդ առավ նոր երաժշտական տեքստեր, պարտիտուրներ սովորելու փուլը, որն անցնում էր սրտի տրոփյունի չափ հուզմունքով: Շահանեն «Հովեր»-ին սիրեց միանգամից ու մի շնչով: Խոստովանում է՝ շատ է աշխատում, որ արժանի համարվի իր սիրուն…

Մագիստրոսական կրթության երկրորդ կուրսում սովորող Շահանե Աղաքարյանն այս տարի կավարտի կոնսերվատորիան՝ ծրագրում ունենալով Մ. Ռավելի, Ֆ. Լիստի ու Դ. Սկարլատտիի դաշնամուրային գործերը: Միգուցե կներկայանա դաշնամուրային մենահամերգով:

Վստահ պետք է լինենք, որ այսպիսի մրցանակները լուրջ խրախուսում կարող են լինել ուսանողների համար՝ այսօր ամրանալու մասնագիտական ասպարեզում, իսկ վաղը հասնել անընդհատ կատարելագործվելու ճանապարհին:

Երևանի Կոմիտասի անվան պետական կոնսերվատորիայի Հանրային կապերի բաժին

“Любимые песни СССР”
(к 100-летию со дня образования Союза Советских Социалистических Республик)

1

30 декабря 2022 года исполнилось 100 лет со дня образования Союза Советских Социалистических Республик. Этой дате был посвящен республиканский творческий фестиваль “Страна моего деда”, включающий в себя две номинации – конкурс рисунков и конкурс сочинений (эссе) на тему: “Семейный фотоальбом. Хроника семейных фотографий – история СССР”. Фестиваль организовала и провела Общественная организация “Россия” Республики Армения.

15 января сего года в МКДЦ “Дом Москвы” состоялся концерт советской песни “Любимые песни СССР” и, там же – в фойе концертного зала – выставка рисунков, посвященные 100–летию образования СССР. На выставку поступило 217 работ со всех уголков Армении.

Хор “Рябинушки”, художественный руководитель Любовь Бондарева

Концерт советской песни был организован по инициативе Общественной организации “Россия” Республики Армения (председатель Елена Михайловна Акопян).

Если говорить о советской песне в целом, то можно выделить ее характерные черты – необычайную мелодичность и самодостаточность. Ее можно петь а капелла, под гитару, под фортепиано... и она не утратит своей самобытности. Это, вероятно, идет от корней: народной песенной культуры, русского романса, оперного и камерного искусства, легкости советской эстрады в целом. Инструментальной аранжировкой можно сделать ее ярче, красивей, богаче... но сама песня при этом все равно будет в приоритете.

В самом начале концерта танцевальная группа “Аревнер” (г. Эчмиадзин, руководитель Марине Мхитарян) окунула слушателя в мир теплоты, добра и солнечных улыбок. Прозвучала во время концерта и песня в народном стиле “Ой, цветет калина”, написанная композитором Исааком Дунаевским и поэтом Михаилом Исаковским в 1949 году для фильма “Кубанские казаки”.

Фильм, который снял выдающийся режиссер Иван Пырьев, очень полюбился зрителю, а лирическую песню главной героини “Каким ты был, таким ты и остался” (музыка Исаака Дунаевского, стихи Михаила Исаковского), с тех пор стали часто исполнять на концертах и культурных мероприятиях, а также семейных празднествах. Несмотря на драматичность текста, в котором звучит и женская обида, и гордость, песня создает какой–то радостный и боевой настрой. Может быть от того, что в ней есть ощущение только что одержанной Великой Победы. Эта песня любима народом уже около 70 лет.

Таким образом, песня “Каким ты был, таким ты и остался” заслуженно стала традиционной застольной песней советского человека. Во время концерта песни “Ой, цветет калина” и “Каким ты был, таким ты и остался” исполнили русский народный хор “Рябинушки” (г. Степанаван, художественный руководитель Любовь Бондарева).

Популярную в первой половине XX века русскую народную песню “Ой, как ты мне нравишься” исполнила победитель и лауреат республиканских и международных конкурсов Аревик Севян (класс Мери Карапетян), а юная и талантливая Мария Мирзоян (класс Мери Карапетян) исполнила песню “Я – деревенская” (музыка Виктора Темнова, стихи Петра Черняева).

Уходят люди советского периода… Безвозвратно… Но чистота их помыслов, детская непосредственность и верность идеалам, воплощенные в песнях, навсегда останутся в наших благодарных сердцах. Все эти чувства заключены в песне композитора Андрея Эшпая на стихи Евгения Евтушенко “А снег идет”, которую исполнила юное дарование Камила Аветисян (класс Мери Карапетян).

Песня “Мы маленькие дети” является одной из любимых детских песен уже трех поколений слушателей. Когда Юрий Энтин писал слова песни к фильму “Приключения Электроника”, он и не подозревал, насколько известной она станет. Глубокий смысл текста и простота его изложения стали одной из причин огромной популярности этого замечательного произведения у детей старшего возраста. Во время концерта песню “Мы маленькие дети” исполнил Майк Мирзоян (класс Мери Карапетян).

В этом году средняя русская школа “Славянская” Общественной организации “Россия” Республики Армения отмечает свое 25–летие. В стенах этой замечательной школы раскрылся не один десяток талантов, сотни ребят показали, на что они способны и продолжили свой успешный путь уже за стенами учебного заведения. Во время концерта хореографический детский коллектив школы “Сударушка” (художественный руководитель Анна Казанцева) исполнил танец “Ромашка”.

И конечно же во время концерта невозможно было обойти вниманием одного из любимейших композиторов советского периода – Арно Бабаджаняна. Арно Арутюнович написал немало песен, которые в 60–70 годы прошлого столетия заняли прочное место в репертуаре многих эстрадных певцов. Это были настоящие шлягеры. Таковыми они остаются по сегодняшний день, ведь их часто можно услышать на различных концертах и всевозможных конкурсах, в теле– и радиопередачах.

В творчестве композитора особое место занимает песня “Королева красоты”. История песни началась в Ереване, который тогда был одним из центров культуры огромной страны. В шестидесятые именно здесь был проведен один из первых конкурсов красоты. Жюри состояло из художников, архитекторов, артистов и писателей. Узнав о конкурсе, Арно Бабаджанян не смог остаться в стороне и вошел в состав жюри. Армянские красавицы вдохновили композитора написать новую песню специально к знаменательному событию в культурной жизни Армении, да и всего союза. Стихи к песне написал советский поэт и певец Анатолий Горохов. "Королеву красоты" пел не только весь СССР. Песня обрела популярность и в других странах. И что удивительно, особо популярна она была в Японии. В концерте песню исполнила лауреат международных и республиканских конкурсов Марина Арутюнян и коллектив основной школы N3 им. Ованеса Ованнисяна (г. Эчмиадзин, художественный руководитель Кристина Нерсисян).

Музыкальная кинокомедия “Невеста с севера” — более 40 лет одна из самых любимых в Армении. Картину снимали на студии телефильмов “Ереван” в 1975 году под руководством режиссера Нерсеса Оганесяна. Прекрасное актерское исполнение, музыка и тонкий юмор завоевали любовь и признание телезрителей, а фразы из картины растащили на цитаты сразу же после выхода на экраны.

Российским соотечественницам, оказавшимся в Армении, лично знакома и близка тема популярного фильма, а в песне “Пушинка белая” (стихи Андрея Вознесенского) многие женщины узнают свою судьбу. Песню исполнила победительница международного конкурса “Артмюзик”, призер международных и республиканских конкурсов Ева Оганян (Ехегнадзор).

Еще одно известное сочинение Арно Арутюновича Бабаджаняна – песня “Мосты” (стихи Виктора Орлова) прозвучала в исполнении Аревик Симонян (класс Мери Карапетян). Овсепян Алина (класс Армануш Акопян) исполнила песню “Азг им парапанц” («Ազգ իմ փառապանծ», на слова Ашота Граши).

“Эхо любви” — песня советского композитора Евгения Птичкина на стихи поэта Роберта Рождественского из кинофильма “Судьба”, снятого по мотивам романа Петра Проскурина. Это тот редкий случай, когда песня еще не была готова, но точно знали кто будет ее исполнять. Песня писалась под голос популярной польской певицы, исполняющей также советские песни на русском языке. Анна Герман – это отдельная история советской эстрады, а песня “Эхо любви” стала одной из самых популярных песен в Советском Союзе. Песню “Эхо любви” исполнила победитель и лауреат республиканских и международных конкурсов Лиля Оганисян (г. Гавар, класс Лили Тонoян).

Еще одно самобытное явление в истории советского периода – творчество Владимира Высоцкого. Песню “Лирическая” Высоцкого исполнил Арам Гюрджян.

Виктор Цой – музыкант, актер, рок–легенда 1980 годов. Его песни пользовались огромной популярностью, а молодые люди всего Советского Союза подражали манерам известного музыканта и старались даже внешне походить на него.

Песня “Кукушка” была написана Виктором Цоем под Юрмалой, куда он вместе с гитаристом рок–группы “Кино” Юрием Каспаряном приехал для отдыха и записи демочерновика нового альбома. Песня появилась на свет незадолго до гибели певца в 1990 году. Будучи хитом, песня приобрела небывалую популярность среди молодежи и в настоящее время. Песню “Кукушка” исполнила лауреат международных и республиканских конкурсов Аветисян Элен (г. Эчмиадзин).

Дмитрий Шостакович – гордость советской музыкальной культуры, гений симфонизма, его жизненный путь и как композитора, и как человека связан с трагическими страницами советской истории, получившей отражение в его произведениях. “Этюд” Дмитрия Шостаковича исполнила студентка педагогического университета им. Хачатура Абовяна Аида Геворгян (класс Лили Хачатурян).

7

Лиля Оганисян

Артур Агаджанов

“Любимые песни СССР”
(к 100-летию со дня образования Союза Советских Социалистических Республик)

“Я сочетаю разные музыкальные языки”, – так говорил о своем творчестве великий композитор Арам Хачатурян. Начав учиться музыке в 19 лет, он спустя краткое время покорил весь мир. В 2014 году рукописи Арама Хачатуряна внесены ЮНЕСКО в Международный реестр всемирного документального наследия “Память мира”. В 1932 году родилась Сюита для фортепиано, первая часть которой – Токката – завоевала широкую известность. Созданная Хачатуряном в юные годы, Токката и сейчас сохранила всю свою прелесть и силу воздействия. *“Прошло много лет со дня возникновения этой динамичной блестящей пьесы, но исполнение ее и поныне вызывает энтузиазм публики”*, – писал композитор Родион Щедрин. – *Нет профессионала, который не знал бы ее наизусть, не относился бы к ней с чувством горячей симпатии”*. Токкату для фортепиано исполнила доцент педагогического университета им. Хачатура Абовяна Лиля Хачатурян.

Если говорить о советской песне, невозможно не вспомнить Иосифа Давыдовича Кобзона. Это человек–эпоха. Про него в шутку говорили, что Кобзон

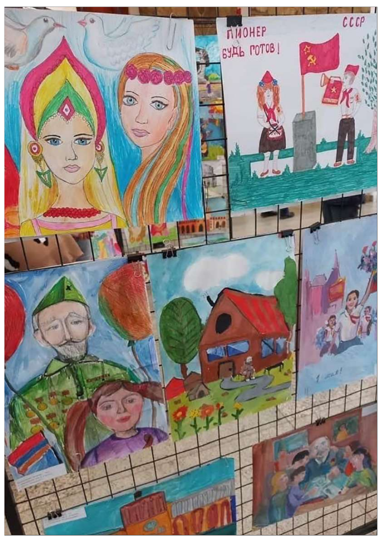

спел советских песен больше, чем их существует на самом деле.

Композицию “Мне доверена песня” (музыка Георгия Мовсесяна, слова Льва Ошанина) из репертуара Иосифа Кобзона исполнил победитель и лауреат республиканских и международных конкурсов, солист Государственной академической хоровой капеллы Армении Артур Агаджанов.

Во время концерта не обошли вниманием сидящих в зале почетных членов Организации “Россия”, блокадников и ветеранов, людей чья жизнь служит для нас примером подражания и гордости.

В завершение концерта прозвучала популярная песня “Мой адрес не дом и не улица” (музыка Давида Тухманова, слова Владимира Харитонова) в исполнении Артура Агаджанова.

МАРГАРИТА БАГДАСАРЯН
*музыковед, доцент
Армянского государственного
педагогического университета
им. Х. Абовяна*

Армения и русские романсы: “Романсиада 2022»

Виктория Мелконян

4 декабря в Зале Церковных Соборов Храма Христа Спасителя прошел финал XXVI московского Международного конкурса молодых исполнителей русского романса “Романсиада” – одного из самых масштабных и авторитетных творческих состязаний, целью которого является сохранение жанра силами молодого поколения. Конкурс проходит уже более четверти века и объединяет исполнителей русского романса из разных уголков планеты.

“Романсиада” была организована в 1997 году пианисткой и музыковедом, Заслуженной артисткой России Галиной Преображенской в качестве альтернативы агрессивному засилию поп–культуры. В конкурсе участвуют молодые исполнители в возрасте от 17 до 27 лет, которые получают возможность не только принять участие в престижном вокальном конкурсе, но и получить консультации и мастер-классы членов жюри и лучших пианистов–концертмейстеров России. Конкурс также занимается организацией концертов для лауреатов и призеров.

В конце 2017 года специализированное учреждение Организации Объединенных Наций по вопросам образования, науки и культуры (ЮНЕСКО) объявило о поддержке Международного конкурса молодых исполнителей русского романса “Романсиада”. *“За сохранение культурного наследия, повышение осведомленности о творчестве и важности поощрения культурного сотрудничества между странами, а также, чтобы подчеркнуть значение взаимопонимания и мира во всем мире”*, – сообщается в официальном письме генерального директора ЮНЕСКО Ирины Боковой.

В том же 2017 году, при поддержке ЮНЕСКО, была определена официальная дата празднования Международного Дня русского романса – последняя суббота января, которая совпадает с датой проведения ежегодной музыкальной программы “Звезды “Романсиады» в Кремле”.

Конкурс быстро получил статус Международного: его этапы проходят в России и в зарубежных странах, собирая огромное число участников. Так, региональные конкурсы проводились в Ереване, Твери, Смоленске, Астрахани, Казани, Кемерово, Туле, Минске, Могилеве, Каунасе. Сегодня география конкурса стала намного шире: конкурс проходит и в Копенгагене (Дания), Сан Марино (Италия), Гатчине (Ленинградская область), Бишкеке (Киргизия), Шымкенте (Казахстан), Гомеле (Белоруссия), Москве (район Марьино), Софии (Болгария), Томске и Гамбурге (Германия).

Конкурс проходит под патронатом Министерства культуры России и Правительства Москвы. Связи с зарубежными странами помогает поддерживать Фонд “Русский мир”, вносzа значительный вклад в организацию конкурса.

Председатель Музыкального общества Армении, профессор ЕГК им. Комитаса, сопредседатель конкурса “Армянская Романсиада” Давид Казарян

Региональные конкурсы – основа “Романсиады”. Именно здесь проходят предварительные отборы 12 участников финала. Еще несколько конкурсантов выбираются для участия в Гала–концерте и присуждения им специальных призов, таких, как “Надежда Романсиады”, “Приз зрительских симпатий”, “Мисс Романсиада”. Финал конкурса состоит из трех туров. В 1–ом туре участники исполняют романс композитора–классика, во 2–ом туре – романс современного композитора и в 3–ем туре – салонный (городской, бытовой, цыганский) романс.

Все три тура проходят в один день в Москве, в Колонном зале Дома Союзов и завершаются торжественным Гала–концертом в Государственном Кремлевском дворце.

Многие участники конкурса – сегодня известные артисты и выступают на престижных сценах мира. Например, один из лауреатов “Романсиады” Арсен Согомонян сегодня исполняет партии тенорового репертуара на ведущих музыкальных площадках мира. Среди участников конкурса отметим имена Марины Поплавской, Сергея Волчкова, Ирины Крутовой, Максима Катырева и многих других.

За годы существования конкурса отметим наших соотечественников–победителей конкурса: Арсена Согомоняна – I премия (2001 год), Ануш Аракелян – II премия (2013 год) и Яну Айвазян – дипломант (2020 год).

В этом году обладателем Гран–при “Романсиады” стал 23–летний Дониер Алимов из Узбекистана. Первую премию на престижном конкурсе завоевали Аяжан Куаншалиева из Казахстана, россиянин Кирилл Панкевич и наша соотечественница, студентка 4 курса ЕГК (класс профессора Гаяне Гегамян), победительница III ежегодного конкурса “Армянская Романсиада” (Гран–при) Виктория Мелконян.

О конкурсе “Армянская Романсиада” Виктория Мелконян узнала на первом курсе ЕГК, но тогда еще не была уверена в своих силах. И лишь на четвертом курсе с благословения педагога, руководителя кафедры сольного пения ЕГК, профессора Гаяне Паруйровны Гегамян она приняла решение участвовать в конкурсе. Это был первый серьезный конкурс студентки, к которому она подошла серьезно, с большой ответственностью и удостоилась не только Гран–при, но и чести представлять свою страну и родной вуз на престижном международном конкурсе “Романсиада”.

На конкурсе в Москве надо было исполнить три номера: произведения классиков XIX – XX веков, романсы современных авторов и салонные романсы. В первом туре Виктория исполнила “Христос воскрес” Рахманинова, во втором – “Серенаду” Ирины Шабординой, которая, как выяснилось, была в составе жюри. А в заключительном туре – “А напоследок я скажу” Андрея Петрова.

По мнению Виктории, ее победа на конкурсе стала возможной благодаря тому, что ей близка русская культура, так как до переезда в Армению она довольно долгое время жила в России, в Перми.

Отметим, что первый конкурс “Армянская Романсиада” был организован в 2020 году Московским культурно–деловым центром “Дом Москвы” в Ереване и Благотворительным фондом сохранения искусства русского романса “Романсиада” при содействии Ереванской государственной консерватории им. Комитаса и Музыкального общества Армении. Кстати, “Армянская Романсиада” интересна тем, что здесь в конкурсной программе наряду с русскими исполняются и романсы армянских композиторов. В 2020 году организаторы “Армянской Романсиады” предложили Галине Сергеевне Преображенской, чтобы в третьем туре “Армянской Романсиады” звучали романсы армянских композиторов. Она сначала удивилась, но после посещения региональных туров в Ереване, согласилась с предложением.

Победителем первой “Армянской Романсиады” стал Тигран Мелконян (студент ЕГК), победительницей 2021 года стала Ани Кущян (Молодежная оперная программа Ереванского национального академического театра оперы и балета имени А.Спендиаряна). Музыкальное общество Армении с первых дней проведения “Армянской Романсиады” всесторонне содействует Московскому культурно–деловому центру в организационных вопросах.

В этом году в состав жюри “Романсиады” впервые был включен представитель Армении – заслуженный деятель культуры РА, председатель Музыкального общества Армении, профессор Ереванской государственной консерватории им. Комитаса, сопредседатель конкурса “Армянская Романсиада” Давид Казарян. Как отметил сам Давид Гарсеванович *“мы, конечно, и в другие годы присутствовали и вручали призы, но на этот раз уже сами судили участников. И это, безусловно, показатель уровня “Армянской Романсиады” и заслуга Дома Москвы в Ереване и лично Ваграма Вардкесовича Карапетяна* (генеральный директор МКДЦ “Дом Москвы” в Ереване. – *ред.*)”.

По приезде из Москвы Давид Казарян выступил на очередном ученом совете ЕГК, где было принято решение, что уже с сегодняшнего дня консерватория начнет готовиться к “Армянской Романсиаде–2023”.

материал подготовила
МАРГАРИТА КИРАКОСЯН
музыковед, главный редактор газеты “Еражишт”

Արամ Խաչատրյանի ծննդյան 120-ամյակը

Հայաստանի պետական սիմֆոնիկ նվագախումբ, դիրիժոր Սերգեյ Սմբատյան

ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարության աջակցությամբ Հայաստանի պետական սիմֆոնիկ նվագախումբն այս օրերին հյուրախաղերով հանդես է գալիս Միացյալ Թագավորությունում:

2023 թ.նշվում է հայ մեծանուն կոմպոզիտոր Արամ Խաչատրյանի ծննդյան 120-ամյակը, և Հայաստանի պետական սիմֆոնիկ նվագախմբի ելույթներով տրվում է Արամ Խաչատրյանի ծննդյան 120-ամյակին նվիրված հոբելյանական միջոցառումների մեկնարկը:

Համերգային շրջագայությունը սկսվել է փետրվարի 13-ին. առաջին ելույթները՝ նվագախմբի գեղարվեստական ղեկավար և գլխավոր դիրիժոր Սերգեյ Սմբատյանի ղեկավարությամբ, տեղի են ունեցել Մանչեսթերում, Քեմբրիջում:

Հյուրախաղերն ընդգրկում են 10 համերգ. դրանք տեղի կունենան նաև Լոնդոնի, Էդինբուրգի, Շեֆիլդի, Բիրմինգհեմի և Մեծ Բրիտանիայի այլ քաղաքների հեղինակավոր համերգասրահներում: Նկատենք, որ համերգների մեծ մասի տոմսերն ամիսներ առաջ սպառվել են:

Համերգային ծրագրերի առանցքում Խաչատրյանի կոմպոզիտորական գանձարանի ամենահայտնի և ազդեցիկ նմուշներն են. երկացանկը ներառում է ջութակի Կոնցերտը, հատվածներ «Սպարտակ» և «Գայանե» բալետներից:

Նվագախմբի հետ որպես մենակատար հանդես են գալիս բրիտանացի անվանի ջութակահարներ՝ Ջենիֆեր Փայքը և Քլոյե Հանսլիփը:

Հայաստանի պետական սիմֆոնիկ նվագախմբի համերգները Միացյալ Թագավորությունում անցնում են լեփ-լեցուն դահլիճներում: Խաչատրյանի ջութակի Կոնցերտը Ջենիֆեր Փայքի կատարմամբ լայն արձագանք է ստանում ունկնդիրների շրջանում:

Համերգներից առաջ իրականացվում են նաև քննարկումներ, որոնց ընթացքում դիրիժոր Սերգեյ Սմբատյանը ներկայացնում է Արամ Խաչատրյանի կոմպոզիտորական ժառանգությունը և հայ կատարողական արվեստը:

Միացյալ Թագավորությունում Հայաստանի պետական սիմֆոնիկ նվագախմբի հյուրախաղերի իրականացմանն աջակցել են նաև անհատներ և բարեգործական կազմակերպություններ:

https://escs.am/am/news/15323

Համերգ նվիրված Հայաստանի պետական կամերային նվագախմբի հիմնադրման 60-ամյակին

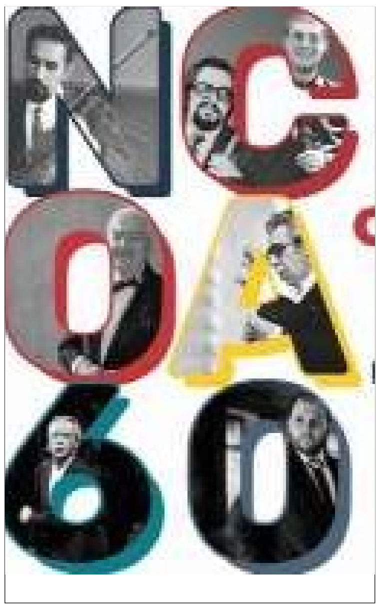

«Արամ Խաչատրյան» համերգասրահում ՀՊԿՆ-ը հանդես եկավ հոբելյանական համերգով՝ նվիրված հիմնադրման 60-ամյակին: Համերգին ներկա էին ԿԳՄՍ նախարար Ժաննա Անդրեասյանը և նախարարի տեղակալ Արա Խզմալյանը: *«Վստահ եմ, որ նվագախումբը շարունակելու է մնալ կամերային երաժշտության առաջատարը և բարձր մասնագիտական ու գեղարվեստական չափանիշների պահապանը»,* - շնորհավորական ելույթում նշեց նախարար Ժ. Անդրեասյանը: Նվագախմբի հիմնադրման 60-ամյա հոբելյանի կապակցությամբ նախարարը ԿԳՄՍ նախարարության Ոսկե մեդալով պարգևատրեց ջութակահար, նվագախմբի կոնցերտմայստեր *Աստղիկ Վարդանյանին*՝ նվագախմբում ունեցած նշանակալի ավանդի, երկարամյա գործունեության համար: Ողջույնի, օրհնության և շնորհավորանքի խոսքով հանդես եկավ նաև Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի արտաքին հարաբերությունների և արարողակարգի բաժնի տնօրեն՝ Տեր Նաթան արքեպիսկոպոս Հովհաննիսյանը:

Տ. Նաթան արքեպիսկոպոս Հովհաննիսյան

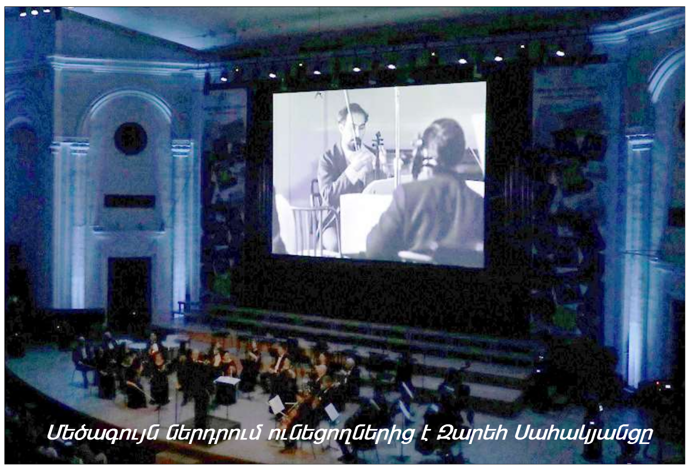
Մեծագույն ներդրում ունեցողներից է Զարեh Սահակյանցը (տեսահոլովակում նրա լուսանկարն է)

Համերգի ընթացքում ցուցադրվեցին փաստագրական կարճամետրաժ ֆիլմեր, որոնք ներկայացնում էին ՀՊԿՆ-ի 60-ամյա պատմությունը: Ցուցադրվեց նաև տարբեր տարիներին նվագախմբի հետ աշխատած աշխարահռչակ երաժիշտների ողջույնի և շնորհավորանքների տեսաուղերձները:

Համերգային ծրագիրը կազմված էր հայ և համաշխարհային կոմպոզիտորների ստեղծագործություններից. Լյուդվիգ Վան Բեթհովեն՝ «Ֆանտազիա» դաշնամուրի, մենակատար երգիչների և նվագախմբի համար, Op. 80, մենակատար՝ ՀԽՍՀ ժողովրդական արտիստ՝ Սվետլանա Նավասարդյան, Է. Բաղդասարյան՝ «Նոկտյուրն», մենակատար՝ ՀՀ վաստակավոր արտիստ՝ Նարեկ Հախնազարյան, Վ. Ա. Մոցարտ՝ Դաշնամուրային կոնցերտ թիվ 21, K. 467, 2-րդ մաս, մենակատար՝ ՀՊԿՆ-ի գեղարվեստական ղեկավար և գլխավոր դիրիժոր՝ Վահան Մարտիրոսյան, Ա. Վիվալդի - «Ամառ»՝ «Տարվա եղանակներ» ստեղծագործությունից, RV 315, մենակատար՝ ՀՀ վաստակավոր արտիստ Նիկոլայ Մադոյան, Վ. Ա. Մոցարտ՝ «Դիվերտիսիմենտ», K. 136, Կոմիտաս՝ հատված «Պատարագ»-ից, մշակումը՝ Զարեհ Սահակյանցի:

Համերգին մասնակցում էին նաև Հայաստանի պետական կամերային նվագախումբը (գեղարվեստական ղեկավար և դիրիժոր Ռոբերտ Մլքեյան), «Հովեր» պետական կամերային երգչախումբը (խմբավար՝ Սոնա Հովհաննիսյան), Երևանի պետական կամերային երգչախումբը (խմբավար՝ Քրիստինա Ոսկանյան):

Համերգը լավագույն առիթներից մեկն էր հիշելու և վերագնահատելուՀայաստանի պետական նվագախմբի անցած հարուստ և բազմաբեղուն ուղին, մեծարելու և արժանին մատուցելու այդ ուղու կայացման գործին իրենց ավանդը ներդրած երաժիշտներին:

Նորանոր ստեղծագործական հաջողությունների բարեմաղթությամբ, շնորհավորում ենք նվագախմբին՝ հիմնադրման 60-ամյակի կապակցությամբ:

ՎԱՀԵ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ
երաժշտագիտական բաժնի բակալավրական 1-ին կուրսի ուսանող

«Հայաստանի մարգարիտները» դաշնամուրային դուետի գարնանային հնչյունները

2023 թ. Նիդերլանդների Թագավորությունում գարունն ազդարարվեց դասական երաժշտության ջերմացնող հնչյունների ներքո՝ Հայաստանից ժամանած դաշնակահարներ՝ Անահիտ Ներսեսյանի և Մարինա Գևորգյանի՝ հայ և եվրոպացի կոմպոզիտորների ստեղծագործությունների կատարումներով երկու դաշնամուրի համար: Համերգներն շատ տպավորիչ էին և անցան մեծ հաջողությամբ: Հայ դաշնակահարներ՝ Յ. Ս. Բախի անվան միջազգային մրցույթի ոսկե մեդալակիր, ՀՀ վաստակավոր արտիստ, ԵՊԿ պրոֆեսոր Անահիտ Ներսեսյանը և միջազգային մրցույթների դափնեկիր Մարինա Գևորգյանը հրավիրված էին Նիդերլանդների Թագավորությունում Հայաստանի Հանրապետության դեսպանության և «Գեելվինկ» հիմնադրամի տնօրենության՝ հանձինս տիկին Դունիա Վերվեի և պարոն Բուիսմանի նախաձեռնությամբ: Կայացան երկու համերգներ՝ Ամստերդամ և Հաագա գեղատեսիլ քաղաքներում: Սույն թվականի փետրվարի 26-ին, Ամստերդամի «Լյութեր» թանգարանի հրաշագեղ դահլիճում դաշնակահարները հիացրեցին հանդիսատեսին 1891 թվականի «Եռարդ» գործիքի հրաշալի հնչողությամբ, իրենց տպավորիչ կատարումներով: Ծրագրում ընդգրկված էին նաև դաշնամուրային ստեղծագործություններ՝ գրված չորս ձեռքի համար: Համերգի սկզբում, տիկին Դունիան՝ ողջունելով հայ երաժիշտներին, ներկայացրեց նրանց ստեղծագործական ուղին, ինչպես նաև հյուրերին պատմեց մեծն Կոմիտաս Վարդապետի մասին: Հանդիսատեսը չափազանց հետաքրքրված էր հայ կոմպոզիտորական դպրոցի գոհարներով և դաշնակահարներին հայտնեց նոր ելույթների իրենց ակնկալիքի մասին: Համերգն է՛լ ավելի ամրապնդեց երկու երկրների բարեկամությունը և նպաստեց մշակութային երկխոսության զարգացմանը:

Մարինա Գևորգյան և Դունիա Վերվեի

Մարինա Գևորգյան, Անահիտ Ներսեսյան

Մարտի 3-ին, Հաագայի *«Piano Huis»*-ում կայացավ երկրորդ համերգը, որը նս անցավ մեծ հաջողությամբ: Այն նվիրված էր Դիվանագետի օրվան: Համերգն իրենց ներկայությամբ պատվել էին Նիդերլանդներում Հայաստանի Հանրապետության Դեսպան Ն. Գ. պարոն Տիգրան Բալայանը դեսպանության ամբողջ կազմով, ինչպես նաև մի շարք երկրների Դեսպաններ՝ Կոստա Ռիկայի Հանրապետության Դեսպան Ն. Գ. պարոն Առնոլդո Բռենես Կաստրոն և այլք: Ներկա էին նաև դիվանագիտական ներկայացուցիչներ, քաղաքական և գործարար աշխարհի պատվավոր հյուրեր, Հոլանդահայ «Աբովյան» մշակութային ակումբի ղեկավարները, հայ համայնքի ներակայացուցիչներ և բազմաթիվ պատվավոր հյուրեր ու լրագրողներ:

Անահիտ Ներսեսյանի և Մարինա Գևորգյանի կատարմամբ հնչեցին Բախի, Բեթհովենի, Շումանի, Կոմիտասի, Ա. Խաչատրյանի, Ա. Բաբաջանյանի, Է. Միրզոյանի, ինչպես նաև ճապոնացի կոմպոզիտոր՝ Նակադայի ստեղծագործությունները: Հանդիսատեսը մեծ խանդավառությամբ ընդունեց յուրաքանչյուր կատարումը: Համերգի ավարտին Նիդերլանդներում ՀՀ Դեսպան պարոն Տիգրան Բալայանը՝ կարևորելով այս 30 տարիների ընթացքում երկու երկրների միջև մշակութային կապերի զարգացումն և հետագա համագործակցության շրջանակների ընդլայնումը, կրկին ջերմորեն ողջունեց երաժիշտներին հրաշալի նախաձեռնության իրականացման առթիվ և շնորհավորանքի խոսքեր ուղղեց հարգարժան հյուրերին՝ Դիվանագետի Օրվա առթիվ:

Հայ երաժիշտներն անմոռանալի տպավորություններով վերադարձան Հայրենիք՝ նոր, հետաքրքիր նախաձեռնություններով լի եռանդով:

ՄԱՐԻՆԱ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ
Դաշնակահարուհի, մանկավարժ

Ռ.Մելիքյանի անվան երաժշտական քոլեջի վերանորոգված լսարաններն անվանակոչվել են անվանի երաժիշտների անուններով

Երևանի Ռոմանոս Մելիքյանի անվան պետական երաժշտական քոլեջն այս տարի նշում է հիմնադրման 100-ամյակը:

ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարար Ժաննա Անդրեասյանը, նախարարի տեղակալ Արա Խզմալյանը և ԱԺ գիտության, կրթության, մշակույթի, սփյուռքի, երիտասարդության և սպորտի հարցերի մշտական հանձնաժողովի նախագահ Սիսակ Գաբրիելյանն այցելել են երաժշտական քոլեջ՝ մասնակցելու վերանորոգված լսարանների բացմանն ու անվանակոչմանը: Դրանք անվանակոչվել են երաժշտարվեստի երախտավորների, անուններով, որոնք նաև կրթօջախի շրջանավարտներն են եղել, այդ թվում՝ Լուսինե Զաքարյանի, Էդուարդ Բաղդասարյանի, Գեորգի Մինասովի, Ռաֆայել Մանգասարյանի, Բորիս Սակկիլարիի: Լսարաններ են անվանակոչվել նաև մերօրյա արվեստագետների՝ Արմեն Բուդաղյանի և Ռոբերտ Ամիրխանյանի անուններով, որոնք ներկա էին միջոցառմանը: Նորաբաց լսարաններից յուրաքանչյուրում քոլեջի սաները ներկայացրել են տվյալ երախտավորի ստեղծագործություններից ընտրված կատարումներ:

Հյուրերի շրջայցը Երևանի Ռոմանոս Մելիքյանի անվ. պետական երաժշտական քոլեջում

Կատարումներով հանդես եկան քոլեջի ուսանողները

Ռոբերտ Ամիրխանյան

ԿԳՄՍ նախարարի տեղակալ Արա Խզմալյանը շնորհավորել է քոլեջի մանկավարժական կազմին և ուսանողներին կառույցի 100-ամյակի կապակցությամբ և ընդգծել. *«Ռոմանոս Մելիքյանի անվան պետական երաժշտական քոլեջն այն կառույցներից է, որի գործունեությունը և պատմությունը վերաճել են կրթական բովանդակությունից և ձեռք են բերել մշակութաբանական նշանակություն, որովհետև սա թրծարան է, որից դուրս են գալիս մեր մշակութային, հոգևոր կյանքը հարստացնող ստեղծագործողները: Ըստ էության՝ նման կառույցների գործունեությամբ է, որ մենք մեզ կարող ենք համարել քաղաքակիրթ հասարակություն»:*

Փոխնախարարը փաստել է՝ երաժշտական կրթօջախները չափազանց կարևոր օղակ են կրթական համակարգում և գտնվում են պետական հոգածության ներքո:

Երևանի Ռոմանոս Մելիքյանի անվան պետական երաժշտական քոլեջի տնօրեն Վարազդատ Խաչումյանի տեղեկացմամբ՝ կատարված նորոգման աշխատանքներն իրականացվել են բարերարների աջակցությամբ՝ որպես նվեր 100-ամյա երաժշտական ուսումնական հաստատությանը: Հավելենք, որ վերանորոգվել են քոլեջի 8 լսարաններ և դահլիճը:

https://escs.am/am/news/15301

Ժամանակակից կոմպոզիտորները եւ կատարողները Գյումրիում

1

2023 թ., մարտի 12-ին, Գյումրիի տեխնոլոգիական կենտրոնի դահլիճում տեղի ունեցավ հանդիպում կոմպոզիտոր, Հայաստանի կոմպոզիտորների միության անդամ Սվետլանա Ալեքսանյանի հետ՝ «Ժամանակակից կոմպոզիտորները և կատարողները Գյումրիում» ծրագրի շրջանակներում, որն անցկացվում է ԵՊԿ Գյումրիի մասնաճյուղում: Սվետլանա Ալեքսանյանը ծնվել է 1965 թվականի հունվարի 31-ին, Երևանում, ավարտել է Պ.Չայկովսկու անվան երաժշտական դպրոցի տեսության (1982, դասատու՝ Է. Բաղդասարյան) բաժինը, Երևանի Կոմիտասի անվան պետական կոնսերվատորիայի դաշնամուրի (Ն. Շամախյանի դասարան), կոմպոզիցիայի (Ղ. Սարյանի դասարան) բաժինները (1988 թ.) և ասպիրանտուրան մանի ներկայացավ Սվետլանա Ալեքսանյան կոմպոզիտորը: Վերջինս իր ստեղծագործություններից մի քանիսը ներկայացրեց գյումրեցի ունկնդրին: Հնչեցին հատվածներ կոմպոզիտորի խմբերգային, կամերային, օպերային, վոկալ ստեղծագործություններից, այդ թվում՝ «Նվիրումի խորալ մեդիտացիա Ղազարոս Սարյանի հիշատակին» (2008 թ.)՝ կամերային նվագախմբի համար գրված ստեղծագործությունը (կատ. Հայաստանի պետական կամերային նվագախումբը (գեղարվեստական ղեկավար և գլխավոր դիրիժոր Վահան Մարտիրոսյան), դիրիժոր՝ Ռուբեն Ասատրյան, «Տարափոխումներ» (2008–2009, «Էլեգիա», «Արևին», «Հ. Գ. Հրաժեշտ») կոմպոզիցիան՝ ջութակի և դաշնամուրի համար (կատարողներ՝ Նիկոլայ Մադոյան և Սվետլանա Ալեքսանյան),

Սվետլանա Ալեքսանյան

Գյումրիի տեխնոլոգիական կենտրոնի դահլիճ, 12.3.2023 թ.

Ներկայացնում է կոմպոզիտոր Սվետլանա Ալեքսանյանին երաժշտագետ, արվեստագիտության թեկնածու, ԵՊԿ դոցենտ Օլյա Նուրիջանյանը

Հանդիպում կոմպոզիտոր ՀԿՄ անդամ Սվետլանա Ալեքսանյանի հետ՝ «Ժամանակակից կոմպոզիտորները և կատարողները Գյումրիում» ծրագրի շրջանակներում, իրականացող ԵՊԿ Գյումրիի մասնաճյուղ

(1991 թ.): 1991-ից նա Հայաստանի կոմպոզիտորների միության անդամ է, իսկ 2013-2016 թթ. նույն միության պատասխանատու քարտուղարը, հետագայում՝ աշխատակազմի ղեկավար:

Կոմպոզիտորի կյանքի ու ստեղծագործության կարևոր դրվագներին անդրադարձավ և հանդիպումը շատ հետաքրքիր վարեց երաժշտագետ, արվեստագիտության թեկնածու, ԵՊԿ դոցենտ Օլյա Նուրիջանյանը, որի անչափ հետաքրքիր և դիպուկ հարցադրումների շնորհիվ ունկնդրին համակողմանի ... այնուհետև հնչեց «Նովել in D» ստեղծագործությունը:

Խոսելով այս ստեղծագործության մասին կոմպոզիտորը նշեց, որ իրեն միշտ հետաքրքրել է նովելը՝ որպես գրական ժանր, որին բնորոշ են՝ սուր, կարճ սյուժեն, պատմողական չեզոք ոճը, անսպասելի ավարտը: Եվ հենց այսպիսին էր նրա ստեղծագործությունը՝ սեղմ, խորհրդավոր և անսպասելի ավարտով: Անշուշտ, նրա երաժշտական լեզուն, ստեղծագործական միտքը շատ խորն է և փիլիսոփայական: Ուսանողները ևս հարցեր հնչեցրեցին, հետաքրքրվեցին Ս. Ալեքսանյանի ուսանողական տարիներով և հուշերով: Հանդիպման ավարտին հնչեց «Հերոսների մայրերին» ստեղծագործությունը, որը խորապես հուզեց ներկաներին: Շատերի խոստովանությամբ՝ հանդիպումից ստացած տպավորությունները դեռ երկար ժամանակ կուղեկցեն նրանց:

ՀԵՂԻՆԵ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ
ԵՊԿ ԳՄ 2-րդ կուրսի երաժշտագետ

«Երգարան»- Շնորհանդես

*«Այնպիսի բանաստեղծներով,
ինչպիսին Սայաթ-Նովան է,
պետք է պարծենա բովանդակ մարդկությունը.
նրանք երկնքի վեհ ընծաներն են,
որ ուղարկվում են ոչ ամենքին և ոչ հաճախակի.
նրանք Նախախնամության ընտրյալներն են,
որոնք օրհնանք են դրոշմում իրենց
դարին և իրենց հայրենիքին»:*
ՎԱԼԵՐԻ ԲՐՅՈՒՍՈՎ

*«Սայաթ-Նովան այնպես ստեղծագործեց, որ մտավ
ո՜չ թե գրականության պատմության, այլ գրականության
մեջ՝ կենդանի և ապրող, կարդացվող ու երգվող, միշտ
ճարվող, բայց միշտ փնտրվող գրականության մեջ:
Մտավ իբրև աղ: Այսքանով էլ Սայաթ-Նովան
անհատ չէ, թեկուզ և մեծ անհատ,
այլև ժամանակ լցնող շունչ է, տարածություն
լցնող օդ, և այդպիսին մնում է մինչև հիմա…»:*
ՊԱՐՈՒՅՐ ՍԵՎԱԿ

Ռոմանոս Մելիքյանի անվան պետական երաժշտական քոլեջի ուսանողների ելույթը

Մուշեղ Հարությունյան, Երևանի Ռոմանոս Մելիքյանի անվան պետական երաժշտական քոլեջի սաները

Դեկտեմբերի 14-ին Երևանի Ռոմանոս Մելիքյանի անվան պետական երաժշտական քոլեջում տեղի ունեցավ քոլեջի երգեցողության բաժնի դասախոս, ԵՊԿ դոցենտ Մուշեղ Հարությունյանի կողմից կազմված Սայաթ-Նովայի «Երգարան» երգերի ժողովածուի շնորհանդեսը, նվիրված հայ մեծ աշուղի ծննդյան 300-ամյակին՝ քոլեջի ուսանողների մասնակցությամբ:

Երգերի սույն ժողովածուն վերջերս հրատարակվել էր «Լուսակն» հրատարակչությունում: Այն կազմելիս հեղինակը հիմք է ընդունել մինչ այսօր հրատարակված բոլոր սայաթնովյան երգարանները և պարունակում է հայ խոշորագույն աշուղ-բանաստեղծ Սայաթ-Նովայի գրի առնված քսանութ հայերեն երգերի նոտաները՝ ամբողջական բնագրերով հանդերձ: Ժողովածուի խորհրդատու-խմբագիրն է՝ սայաթնովագետ, բանասիրական գիտությունների դոկտոր Հենրիկ Բախչինյանը:

Նշանակալի է, որ ժողովածուում ներկայացված են նաև երգերի գրական արևելահայերեն տողացի փոխադրությունները, ինչպես նաև բառարան, որտեղ բացատրված են դժվարընկալելի բառերը, անուններն ու դարձվածները:

«Ամէն մարդ չի կանա կարդա, իմ գիրըն ո՛ւրիշ գըրէն է»․

11

ԽՈԿՈՒՄ ...

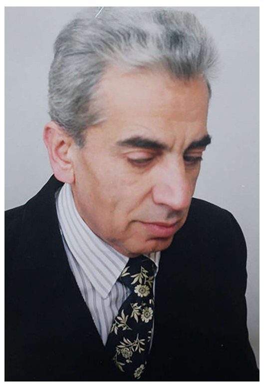

Սիմոն Հովհաննիսյան

Այդ օրվա համերգային երեկոյի ծրագիրն ընդգրկում էր կոմպոզիտոր Սիմոն Հովհաննիսյանի տարբեր ժանրի ստեղծագործությունները՝ երգից ու խմբերգից մինչև սոնատ, կվարտետ, սիմֆոնիետ: Եվ դա լոկ մի մասն էր այն բազմաքանակ երկերի, որ ստեղծել է նա քառորդ դարի արգասավոր գործունեության ընթացքում: Դաշնամուրի համար գրված նրա պրելյուդը և տոկատան, որոնք հնչեցին հեղինակի դստեր՝ դաշնակահարուհի Գայանե Հովհաննիսյանի կատարմամբ, ժանրի ավանդական հատկանիշները խտացնող արտահայտիչ ու գողտրիկ ստեղծագործություններ են: Կոմպոզիտորի դաշնամուրային գործերի մեջ նոր շերտեր են բացում վերջին տարիներին ստեղծած մանրանկարների շարքը, որի համար Ս. Հովհաննիսյանը 1986 թվականին Չեխոսլովակիայում կայացած կոմպոզիտորների միջազգային մրցույթում արժանացել է առաջին մրցանակի: Երաժշտական թեմաներով միմյանց հակադիր, բայց և միաժամանակ իրար լրացնող ու ամբողջացնող հինգ պիեսները Սվետլանա Նավասարդյանի կատարմամբ հնչեցին պարզ ու անմիջական՝ ազգային երանգներով ու գույներով հագեցած: Մանրանկարների նրբագեղությունը, ձևի հղկվածությունն ու ասելիքի որոշակի լարվածությունը արդյունք են հեղինակի ստեղծագործական այն կուտակումների, որ առկա են նրա «Պրելյուդներ ու պարեր» շարքում, դաշնամուրային պոեմի, հոբոյի ու ֆլեյտայի համար գրված հիանալի զուգանվագներում, ինչպես նաև դաշնամուրի, ալտի սոնատներում:

Սոնատը հնչեց Յուրի Մանուկյանի կատարմամբ և վկայեց 70-ական թվականներին կոմպոզիտորի ստեղծագործության մեջ թեմատիկ-կերպարային սկզբունքների հաստատման, ոճական շրջանակների ընդլայնման, միաժամանակ ազգային կերպարի դրսևորման միտումները: Առաջին մասի ազատ-իմպրովիզացիոն շարադրանքում ծավալվող մեղեդային գիծը՝ խարսխված «Հորժամ» երգասացության դարձվածքների վրա, զարգանում, բացվում ու շերտավորվում է որպես դրամատիկ մենախոսություն՝ միախառնվելով ճակատագրի ողբերգականություն խորհրդանշող միջնադարյան ստեղծագործության հնչյուններին: Դրան հակադրվող երկրորդ մասի աշխույժ և տոկուն թեմատիկ շերտերը, ներծնված ազգային պարերի առնական ռիթմերով, տանում են դեպի կենսախինդ ու լուսավոր տրամադրությունների հաստատում:

Հիշատակված գործերում ակնհայտ է կապը ազգային երաժշտական ակունքների հետ: Այդ կապը բացահայտվում է ինչպես ժողովրդական երաժշտության նմուշների օգտագործմամբ, այնպես էլ ազգային շնչով ստեղծված ինքնուրույն հորինվածքի թեմաներում: Ֆոլկլորային նմուշների օգտագործումն ու զարգացումը, լինի դա գեղջկական երգ ու պարեղանակ, թե միջնադարյան մեղեդի, միշտ առկա են կոմպոզիտորական նուրբ ճաշակը, ազգային տարերքի հրաշալի զգացողությունը:

Հայաստանի կույրերի միավորման երգչախումբ, խմբավար Կարո Ալեքսանյան, գեղարվեստական ղեկավար Սիմոն Հովհաննիսյան

Ֆոլկլորային նմուշների ընտրությունը կոմպոզիտորը կատարում է ոչ այնքան երաժշտական-թեմատիկ ցայտուն նյութի օգտագործմամբ, որքան ազգային երաժշտամտածողության սկզբունքների կիրառությամբ, միաժամանակ սեփական հորինվածքներում պահպանելով ազգային բույրն ու հնչերանգի ՛ցայտունությունը, դրանք զուգորդելով արդի երաժշտության արտահայտչամիջոցներին: Դրա ամենավառ արտահայտություններից է սիմֆոնիետը՝ լարային, նվագախմբի համար: Հեղինակն այն նվիրել է՝ Ա. Իսահակյանի հիշատակին՝ նրա ծննդյան 100-ամյա հոբելյանի առթիվ: Սիմֆոնիետի բովանդակությունը հայ ժողովրդի պատմական անցյալն է, նրա քաջարի ոգին, նրա վշտի ու սիրո արտահայտությունները: Այն հնչել է տարբեր կոլեկտիվների կատարմամբ, ձայնագրվել «Մելոդիա» ֆիրմայի կողմից, ՍՍՀՄ Մեծ թատրոնի նվագախմբի մենակատարների կատարմամբ (դիրիժոր՝ Կ. Սիմոնով): Հեղինակային երեկոյին սիմֆոնիետը կատարեց Հայաստանի լենինյան կոմերիտմիության դափնեկիր Երևանի կամերային նվագախումբը (դիրիժոր' Զ. Վարդանյան): Հայրենիքի, ժողովրդի, նրա հոգևոր ու մշակութային արժեքների թեման կենտրոնական տեղ է գրավում Ս. Հովհաննիսյանի ստեղծագործության մեջ: Այստեղ երաժշտին մեծապես օգնում է պատմաբան Հովհաննիսյանը և այդ զուգորդության հիանալի օրինակը նրա՝ Կոմիտասի հիշատակին նվիրված «Ռեքվիեմն» է:

Երաժշտի քնարական-հայրենասիրական զգացմունքները միահյուսվում են նրա քաղաքացիական ակտիվ դիրքորոշմանը, որից էլ ծնվել են «Զոն ազատարար զինվորին», «Հիմն՝ իմ սերնդին», «Հայաստան», «Հայրենիք. իմ» և այլ խմբերգերը: Դրանցից մի քանիսն արժանացել են հանրապետական մրցանակների: Հեղինակային երեկոյին կատարված «Քելե, լաո», «Աշուն», «Հրաշք Հայաստան» և այլ խմբերգեր, ինչպես նաև «Կուզես լինիմ», «Կաքավ» ռոմանսները ներկայացնում են Ս. Հովհաննիսյանի վոկալ-խմբերգային երաժշտության ուշագրավ էջերը, հավաստում նրա երգամտածողության ինքնատիպությունը:

Վոկալ-խմբերգային երաժշտությունը միշտ եղել է կոմպոզիտորի ստեղծագործական հետաքրքրությունների կենտրոնում, որն ավելի արգասավոր է դարձել վերջին տասը տարում, երբ նա իրականացնում է Հայաստանի կույրերի միավորման երաժշտական կոլեկտիվների գեղարվեստական ղեկավարությունը: Միավորման երգչախումբը (խմբավար՝ Կարո Ալեքսանյան) Հայաստանում և Միության շատ քաղաքներում իր համերգային գործունեության ընթացքում հնչեցրել է Ֆորեի, Գունոյի «Ռեքվիեմները» և մեծակտավ այլ գործեր: Այն հայ կոմպոզիտորների խմբերգային ստեղծագործությունների բարձրարվեստ պրոպագանդիստ է, Հայաստանի կոմպոզիտորների միության համագումարների, պլենումների ու փառատոների մշտական մասնակիցը, ժամանակակից խմբերգային կտավների հիանալի մեկնաբանը:

«Սիմոն Հովհաննիսյանի ստեղծագործական ճակատագիրը բարդ ու անսովոր է եղել, - գրել է արվեստագիտության դոկտոր Ե. Դոլինսկայան, - *կյանքը նրան դաժան փորձություններ է տվել, բայց կամքն ու սերը արվեստի նկատմամբ ավելի ուժեղ են գտնվել ու անսասան»:* Հիրավի, բախտի ամեն մի մթագնում որպես իմաստության լույս է անդրադարձել արտիստի մեջ:

Ցավի, խոկումի և տոկունության զգացմունքներով է շաղախված Ս. Հովհաննիսյանի 3-րդ Կվարտետը, որի առաջին կատարումը վաստակավոր կոլեկտիվ Կոմիտասի անվան քառյակի կողմից դարձավ հեղինակային երեկոյի բարձրակետը: 1987-ին գրված այս ստեղծագործությունը նվիրված է կոմպոզիտորի որդու հիշատակին: Վշտաբեկ, բայց զուսպ հնչերանգներով ներծծված, հոգևոր երգասացություններին աղերսվող թեման, որ ուղեկցվում է հուզական-դրամատիկ վերելքներով ու վայրէջքներով, մտքի լարված և անընդհատ շարժմամբ, ներկայանում է «Ռեքվիեմին» հատուկ ողբերգականությամբ: Ողբերգություն, որ տանում է դեպի Ոգու բարձունքները;

ԺԱՆՆԱ ԶՈՒՐԱԲՅԱՆ
Արվեստագիտության թեկնածու
ԵՊԿ պրոֆեսոր

Աշոտ Զոհրաբյան

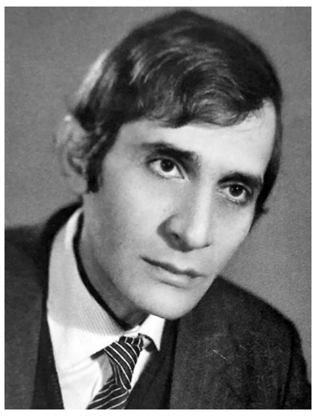

Աշոտ Զոհրաբյան

Կյանքից հեռացել է ՀՀ արվեստի վաստակավոր գործիչ, ԵՊԿ կոմպոզիցիայի ամբիոնի վարիչ, պրոֆեսոր Աշոտ Զոհրաբյանը:

Հայ ժամանակակից ստեղծագործական դպրոցի ամենամեծերից էր... Մեր կոնսերվատորիայում ուսուցիչ, դաստիարակ, խրատող ու Մարդ: Նրա ջերմ, առաքինի ներկայությունը մեզ համար անխառն ու մաքուր անձի հետ հաղորդակցության մեջ լինելու երանելի պարգև էր:

«Աշոտ Զոհրաբյանն իր ժամանակից առաջ է... միայն բացառիկ անհատներն են կարող գտնել ու մեզ՝ սովորական մահկանացուներին հասցնել տիեզերքի անիմանալի հնչյունները»,- տարիներ առաջ գրել էր Լևոն Իգիթյանը:

Որպես կոմպոզիտոր Աշոտ Զոհրաբյանը միանգամից գտավ իր երաժշտության մտածողության սկզբունքը, իսկ ժամանակիցներն այն բնորոշեցին որպես արտաքին անշարժության ու ներքին դինամիկայի համադրում: Կոմպոզիտոր Ռուբեն Սարգսյանը դեռևս 1980-ականներին նշել էր Աշոտ Զոհրաբյանի երաժշտության խոստովանական բնույթի, անձնականի ու համընդհանուրի հարմոնիայի, մարդկության հոգևոր կեցության խորքերի մեջ ներթափանցման մասին, ինչը «Նվիրում Մեծարենցին» ստեղծագործությանը տվել է գործիքային մեսսայի գծեր: Այսպիսի առանձնահատկություն կարելի է տեսնել նրա ամբողջ ստեղծագործական դիմանկարի մեջ:

Աշոտ Զոհրաբյանի յուրաքանչյուր գործը մարդասիրական, ոգու հնչյունավորման մի ճանապարհ էր՝ Ռենեսանսի, Բարոկկոյի ու Կոմիտասի շուրջ անդավաճան գեղագիտական դավանանքով: Աշոտ Զոհրաբյանը կարծում էր, որ XXI դարի երաժշտությունն ավելի է բարիացել, տաքացել, մեղմացել, և նա աշխատում էր դուրս գալ լարվածությունից, գնալ դեպի այդ կողմը՝ փափկանալ երաժշտության, ավելի կոնկրետանալ ինտոնացիայի մեջ: Իր համար թանկ էր Բարոկկոն, մինչև վերջ տաքացած էր բացառիկ դարաշրջանի հանդեպ և իր ուսանողներին փոխանցում էր այդ տեսակետը: Իր համոզմունքով նա հանձնված է վաղ Ռենեսանսին, որովհետև այն մեծատառով ԳԵՂԵՑԿՈՒԹՅՈՒՆ է՝ հստակ գծերով, ինտոնացիաներով, խտությամբ, պարզությամբ: Նա վստահ էր, որ պետք է ամեն անգամ սկսել Կոմիտասից և մեր մոդալ երաժշտությունից, այդպիսի հիմքով հնարավոր է ունենալ անվերջանալի լադային տրամաբանություն, և այն կարելի է փոփոխել: Կորցնել դա՝ նշանակում է կորցնել սյունը: Կոմիտասը մաքրության, հստակության, ականդեմիզմի սնող առու է:

ՀՀ արվեստի վաստակավոր գործիչ, ԵՊԿ կոմպոզիցիայի ամբիոնի վարիչ, պրոֆեսոր Աշոտ Զոհրաբյանի մանկավարժական գործունեությունը կոնսերվատորիայում սկսվել է 1988-ից, մինչ այդ մեծանուն Գրիգոր Եղիազարյանի մասնագիտական դասարանի շրջանավարտը (1971 թ.) տեսական դասընթացներ էր վարում Առնո Բաբաջանյանի անվան երաժշտամանկավարժական ուսումնարանում (1972-2008 թթ.): Գրեթե 40-ամյա պատմությամբ զոհրաբյանական դասարանի շրջանավարտ կոմպոզիտորների գործունեությունը կապված է հայրենական ու արտերկրի երաժշտական մշակույթի տարբեր ասպարեզների հետ:

Կամերային, գործիքային, վոկալ-գործիքային ստեղծագործությունների հեղինակ Աշոտ Զոհրաբյանի երաժշտությունը հնչում է աշխարհի տարբեր երկրներում, արդի կատարողական արվեստում բացառիկ ծառայությամբ առանձնացող երաժիշտների մեկնաբանմամբ: Կոմպոզիտորի ստեղծագործությունները տպագրում են արտերկրի երեք հրատարակչությունները՝ *Le Chant Du Mond* (Ֆրանսիա), *Da Vinci* (Ճապոնիա), *Sordino* (Շվեյցարիա):

Ընդամենը մի քանի օր անց՝ հունվարի 29-ին, Աշոտ Պատվականի Զոհրաբյանը կդառնար 78 տարեկան...

https://www.youtube.com/watch?v=_k3coKeEPIE
https://www.youtube.com/playlist...

10

ասել է Սայաթ-Նովան՝ նկատի ունենալով իր ստեղծագործությունների բարդ և դժվար ընկալելի լեզուն: Այն փորձել են մատչելի դարձնել լայն հանրության համար սայաթնովագետների մի քանի սերունդ, քանզի սայաթնովյան այդ խիստ ինքնօրինակ լեզուն հաճախ լիովին չեն ընկալում թե՛ կատարողները և թե՛ ունկնդիրը: Համագործակցելով սայաթնովագետ Հենրիկ Բախչինյանի հետ ժողովածուի հեղինակը փորձել է լուծել այդ խնդիրը:

«Երգարան»-ի տպագրությունը հովանավորեցին «ՄԱՅԱԴ» Տուր տուրիստական ընկերության տնօրեն՝ Մայիս Մելիքյանն ու Հայ օգնության միության (ՀՕՄ) Հայաստանի շրջանային վարչությունը: Ժողովածուն նախատեսված է երաժշտական քոլեջների և բարձրագույն երաժշտական ուսումնական հաստատությունների սովորողների համար:

Խմբագրական

Փետրվարի 2-ին *«Erasmus Project»-ի #Musical Bounce Back*-ի մասնակից մեր ուսանողները ելույթ կունենան Աշտարակի Արտեմի Այվազյանի անվան երաժշտական դպրոցում:

2022 թվականի հոկտեմբերից մեկնարկած նախագիծը հանրահռչակում է ժամանակակից կին կոմպոզիտորների գործերը: Այսօրվա համերգին հնչելու են հայ կոմպոզիտորական դպրոցը ներկայացնող հեղինակների՝ Նարինե Զարիֆյանի, Աննա Ազիզյանի, Նարինե Մխիթարյանի, Իրինա Խաչատրյանի, Արմենուհի Կարապետյանի, նաև կոնսերվատորիայի ուսանողներ՝ Անի Ռուբենյանի և Շուշան Արևշատյանի կամերային օպուսները:

* * *

«Մեկնարկ» ծրագրի անդամ Արթուր Գրիգորյանը միջազգային մրցույթում արժանացել է մրցանակների

Արաբական Միացյալ Էմիրություններում փետրվարի 12-

16-ն անցկացվել է *«FUJAIHRAH»* դաշնակահարների 4-րդ միջազգային մրցույթը, որին մասնակցել է «Մեկնարկ» տաղանդի զարգացման նպատակային ծրագրի անդամ, ԵՊԿ ուսանող Արթուր Գրիգորյանը (դասատուներ՝ Կարինե Օհանյան, Արմեն Բաբախանյան):

Մրցույթին մասնակցել են 65 պատանի և երիտասարդ դաշնակահարներ՝ 21 երկրից, այդ թվում՝ Ռուսաստանի Դաշնությունից, Կորեայից, Ճապոնիայից, Ուկրաինայից, Բրազիլիայից, Չինաստանից և այլն:

Մրցույթն անցկացվել է չորս տարիքային խմբով: Արթուր Գրիգորյանը մասնակցել է 19-36 տարեկան դաշնակահարների տարիքային խմբում: Մրցույթի բոլոր փուլերում Արթուր Գրիգորյանը հանդես է եկել կատարողական և մասնագիտական բարձր վարպետությամբ և արժանացել առաջին մրցանակի, «Մեծ գավաթի» և ոսկե մեդալի:

Մրցույթի հանձնախմբի կազմում ընդգրկված էին անվանի երաժիշտ-դաշնակահարներ Հենրի Զիքֆրիդսոնը (Ֆինլանդիա), Նատալյա Տրուլը (ՌԴ), Վոլկեր Ցվեչկեն (Գերմանիա), Օլեգ Պոլյանսկին (Ուկրաինա), Յուսուկե Կիկուչին (Ճապոնիա):

Հիշեցնենք, որ ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարության աջակցությամբ իրականացվող «Մեկնարկ» տաղանդի զարգացման նպատակային ծրագիրն ուղղված է առավել տաղանդավոր պատանի երաժիշտ-կատարողների (դասական երաժշտական գործիքներ՝ դաշնամուր, ջութակ, թավջութակ) զարգացմանը, կատարելագործմանը և խրախուսմանը՝ հետագայում միջազգային ասպարեզում հայկական կատարողական արվեստը ներկայացնելու նպատակով:

* * *

Երևանի Կոմիտասի անվան պետական կոնսերվատորիայի Փողային և հարվածային գործիքների ամբիոնի առաջին կուրսի կլառնետահար Էդուարդ Խորոզյանը (ղեկավար՝ դասախոս Հրազդան Սարգսյան) *«Yamaha Scholarship Program 2022-2023»*-ի առաջին մրցանակակիրն է և արժանացել է կրթաթոշակի գլխավոր մրցանակին՝ Yamaha պրոֆեսիոնալ մոդելի կլառնետին:

Այս ծրագրի նպատակն է օգնել կոնկրետ տարածաշրջանի երաժշտական մշակույթին՝ աջակցելով երիտասարդ երաժիշտներին իրենց ստեղծագործական ներուժի իրացման և երաժշտական կարիերայի հեռանկարների զարգացման գործում: 2022 թվականի սեպտեմբերից մեկնարկած *«Yamaha Scholarship Program 2022-2023»*-ին հայտ ներկայացրած մասնակիցներն ուղարկել էին իրենց կատարումների ձայնագրությունները, հունվարի 23-ին հայտարարվեցին առաջին լսումի արդյունքները, իսկ փետրվարի 12-ին Դուբայում կայացավ վերջնական կենդանի կատարմամբ փուլը: Էդուարդ Խորոզյանի համար առաջնայինը լավ գործիք ունենալու երազանքն իրականացնելն ու հաղթանակի վրա կենտրոնանալն էր: Ի վերջո, 80 մասնակիցներից վեցն արժանացավ գործիքների, բայց բոլորից բարձրը, նկատելին ու տարբերվողը Էդուարդ Խարոզյանի նվագն էր, ինչի մասին նշեց հանձնաժողովի նախագահը՝ իտալացի վարպետ կլառնետահար Ռիկարդո Կրոչիլան:

Էդուարդ Խորոզյանի մասնակցած նախորդ մրցույթները կայացել են աշխարհի տարբեր երկրներում՝ ունենալով լավագույն արդյունքներ, դրանցից են *«Sava Dimitrov»* կլառնետահարների միջազգային մրցույթի (Բուլղարիա, 2023թ.) 3-րդ մրցանակը, Լուգանոյի 1-ին միջազգային երաժշտական մրցույթի (Շվեյցարիա, 2022թ.) 1-ին մրցանակը, *«Nouvelles ntoiles»* երիտասարդ տաղանդավոր երաժիշտների միջազգային մրցույթի (Ֆրանսիա, 2022թ.) 1-ին մրցանակը, «Հարմոնիա» մրցույթի (Ռուսաստան, 2021 թ.) հաղթանակը, *«Jeunes talents en musique Classique»* միջազգային մրցույթի (Ֆրանսիա, 2021թ.) Մեծ մրցանակը և այլն: Երիտասարդ երաժշտի բեմական կյանքի համար կարևոր է մինչ օրս լինել Հայաստանի «Նոր անուններ» ծրագրի մասնիկը (ղեկավար՝ ՀՀ մշակույթի վաստակավոր գործիչ Սիլվա Մեքինյան) և այս տարի նույնպես կմասնակցի Ֆրանսիայում կայանալիք հյուրախաղերին՝ միանալով ծրագրի մյուս շնորհալի պատանի երաժիշտ-կատարողների:

Էդուարդ Խորոզյանի կյանքում կոնսերվատորիայի էջը մի քանի ամսվա պատմություն ունի. սկսվել է 2022 թվականի ընդունելության քննություններին փայլուն արդյունքներով, միակը՝ գերազանց գնահատականներով և շարունակվում է ջանասեր ուսումնառությամբ: Կլառնետի մասնագիտացումն անցնում է իր ղեկավարի Հրազդան Սարգսյանի դասարանում, որտեղ գործում է արվեստի ու տեխնիկայի եզրերը համահավաք մարմնավորող սկզբունքը: Էդուարդ Խորոզյանի համար այսպիսի մոտեցումը հարազատ է դեռ մանկությունից, երբ հայրիկի՝ իր առաջին ուսուցչի, Ազգային պետական ֆիլհարմոնիկ նվագախմբի կլառնետահարների կոնցերտմայստեր, բազմավաստակ մանկավարժ Սուրեն Խորոզյանի դասերն էր ստանում՝ սկսվելով Ղազարոս Սարյանի անվան Արվեստի դպրոցում, ապա՝ Պ. Չայկովսկու անվան ՄՄԵԴ-ում: Փորձառու և գթասիրտ ծնողի ներկայությունը մեր մրցանակակրի համար կրկնակի չափաբաժին ունի. բեմում նրա կլառնետը միշտ հնչում է մայրիկի՝ դաշնակահար Լուսինե Դինեսյանի նվագակցությամբ, այս անսամբլում առավել ցայտուն է դառնում Էդուարդի եզակի ազնվափայլությամբ տարբերվող խառնվածքը:

Ուշադիր նայեք Էդուարդ Խորոզյանին, եթե ուզում եք տեսնել առանձնահատուկ գորովանքով իր ճանապարհը, մասնագիտությունն ընտրած երիտասարդի, իսկ ի՞նչ ժպտուն աչքերով է արտահայտվում կլառնետահարների համար կոնցերտային ժանրի հիմնադիր, միշտ ջահել ու ազատ շնչառության հմայք ունեցող Կառլ Մարիա ֆոն Վեբերի մասին, ում գործերը մեծ հաճույքով է նվագում: Այս հեղինակի Կոնցերտինոն էր ներկայացրել *«Yamaha Scholarship Program 2022-2023»*-ի մրցույթի առաջին՝ ձայնագրությունների փուլում և այդպես սկսվեց 2023 թվականի առաջին հաղթանակը: Էդուարդի պարգևը՝ *YAMAHA* բարձրակարգ որակի կլառնետը դեռ տանն է հնչում, քանի դեռ գործիքը նոր է, այն չի կարելի տևական շահագործել: Առաջին երկու շաբաթների ընթացքում թույլատրելի է նվագել օրական 20-30 րոպե:

Էդուարդ Խորոզյանի և Փողային-հարվածային գործիքների ամբիոնի նոր հաջողություններն առջևում են:

Երևանի Կոմիտասի անվան պետական կոնսերվատորիայի հանրային կապերի բաժին

«ԵՐԱԺԻՇՏ» ամսաթերթի 2022 թ. տարեկան հաշվետվություն*

հազ. դրամ

Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների իրացումից հասույթ (համախառն եկամուտ) ընդամենը	10,8
Այդ թվում եկամուտ՝ ամսաթերթի բաժանորդագրությունից, ամսաթերթի հատավաճառից, գովազդից	10,8
Նվիրատվության մասնաբաժնի չափը	0
Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների իրացումից շահույթ (վնաս)	(1,2)

* Հրապարակվում է «Զանգվածային լրատվության մասին» ՀՀ օրենքի 12-րդ հոդվածի համաձայն:

ՆՎԻՐՈՒՄ ԿՈՆՍՏԱՆՏԻՆ ՍԱՐԱՋԵՎԻ ԾՆՆԴՅԱՆ 145-ԱՄՅԱԿԻՆ

5

այնպես էլ այդտեղ առկա մեծ թվով շատ կարևոր օրինակներով, որոնք բիբլիոգրաֆիկ հազվագյուտ նմուշներ են, ինչպես սեփական ձեռքով կատարված ձեռագրեր, այնպես էլ՝ կոմպոզիտորների ինքնագրեր: Այս գրադարանը նվիրաբերելով Երևանի կոնսերվատորիային, նա նպատակ ուներ Հայաստանում ստեղծել ֆունդամենտալ նոտային գրադարան, ինչից հայ երաժիշտերն այն տարիներին (1930-ականների վերջը) բացարձակ զրկված էին: Կ.Սարաջևը 22 տարեկանից կարողացավ հավաքել նոտաների մի հազվագյուտ գրադարան, որի մյուս մասը նույնպիսի հիմք է դարձել Ա. Սպենդիարյանի անվ. օպերայի և բալետի ազգային ակադեմիական թատրոնի Կ. Սարաջևի անունը կրող գրադարանի ձևավորման համար: Ծովինար Մովսիսյանն իր զեկուցման մեջ անդրադառնալով ԵՊԿ Կ. Սարաջևի անվ. գրադարանի այսօրվա աշխատակիցներին և շենքում սկսված հիմնանորոգման ամբողջ նախապատրաստական ընթացքին, նշեց, որ, նրանց առօրյա ծառայությունը չի չափվում ոչ մի միավորով: Դրա միակ բացատրությունը, որ Վարվառա Հովհաննիսյանի ղեկավարած անձնակազմն իր կյանքը չի պատկերացնում առանց գրադարանի ամենօրյա աշխատանքի: Գիտաժողովին ելույթ ունեցած բանախոսներն էին՝ ԵՊԿ Երաժշտության պատմության ամբիոնի վարիչ, արվեստագիտության թեկնածու Լուսինե Սահակյանը, նույն ամբիոնի դոցենտ, արվեստագիտության թեկնածու Նարինե Ավետիսյանը, ՀՀ ԳԱԱ ԱԻ ավագ գիտաշխատող, արվեստագիտության թեկնածու, դոցենտ Մարիաննա Տիգրանյանը, ՀՀ ԳԱԱ ԱԻ գիտաշխատող Արուսյակ Պետրոսյանը, «Երաժշտական Հայաստան» ամսագրի խմբագիր Գոհար Շագոյանը: Զեկուցումների միջոցով տարբեր դիտանկյուններից ներկայացվեցին Կ. Սարաջևի կյանքը, գործունեությունը, ընտանիքը, դիրիժորական դպրոցն ու նրա հիշատակին առնչվող վկայությունները: Նիստը եզրափակվեց Նվագախմբային ֆակուլտետի դեկան, դիրիժոր Ռուբեն Ասատրյանի մի քանի հիշողություններով: «Սարաջևյան ընթերցումներ» գիտաժողովի կազմակերպիչների որոշմամբ ժամանակավոր ցուցադրությունն իր վերջնական հանգրվանը կգտնի այս տարի 70-ամյա հոբելյանը նշող Կ. Սարաջյանի անվ. երաժշտական դպրոցում:

Երևանի Կոմիտասի ավան պետական կոնսերվատորիայի հանրային կապերի բաժին *aravot.am/2022/11/06/1302837/*

ԼՐԱՏՎԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ ԻՐԱԿԱՆԱՑՆՈՂ ԵՐԵՎԱՆԻ ԿՈՄԻՏԱՍԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԿՈՆՍԵՐՎԱՏՈՐԻԱ ՊԵՏԱԿԱՆ ՈՉ ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ
Վկայական N 03Ա059505 տրված 7.04.2003թ.
ՀԻՄՆԱԴԻՐՆԵՐ՝ Կոմիտասի անվ. ԵՊԿ ՊՈԱԿ
ՍԵՐԳԵՅ ՍԱՐԱՋՅԱՆ, ԳՈՀԱՐ ՇԱԳՈՅԱՆ
Գլխավոր խմբագիր՝ ՄԱՐԳԱՐԻՏԱ ԿԻՐԱԿՈՍՅԱՆ
Թողարկման պատասխանատու՝ ԳՈՀԱՐ ՇԱԳՈՅԱՆ
Խմբագիրներ՝ ԱՆՈՒՇ ԿԻՐԱԿՈՍՅԱՆ (հայ. լեզու), ՍՈՖԱ ԱԶՆԱՈՒՐՅԱՆ (ռուս. լեզու)
Գեղարվեստական խմբագիր՝ ԳՈՀԱՐ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

Արտատպումը միայն «Երաժիշտ» ամսաթերթի գրավոր արտոնությամբ: Խմբագրությունը միշտ չէ, որ համամիտ է հեղինակների կարծիքներին կամ տեսակետներին:
Նյութերը չեն գրախոսվում և չեն վերադարձվում:

Ծավալը 12 էջ: Ստորագրված է 25.03.2023:
Գինը 200 դրամ: Տպաքանակը՝ 101:

Մեր կայքում տեղ գտած հրապարակումների հեղինակային իրավունքը պատկանում է բացառապես «Երաժիշտ» ամսաթերթի «ԵՊԿ հրատարակչությանը» (conservatory.am): Այլ ԶԼՄ-ներում սույն կայքի հրապարակումներից որևէ մեկը ամբողջական վերահրապարակելու համար անհրաժեշտ է «ԵՊԿ հրատարակչության» (conservatory.am) համաձայնությունը: Լրատվամիջոցները կարող են «Երաժիշտ» ամսաթերթից մեջբերումներ վերահրապարակել միմիայն հատվածաբար՝ պարտադիր օգտագործելով հիպերհղում:

Գովազդի տեղադրման համար դիմել խմբագրություն նշված հասցեով.

0001, ք. Երևան, Մարկ Գրիգորյան 2
+374 10 52 39 93+118
+ 374 55 00 21 62
http://www.conservatory.am,
E-mail: yerazhisht@gmail.com
https://www.facebook.com/Yerazhisht-newspaper-Yerevan-State-Conservatory-996490150508214/